

weer door een anderen Propheet. Wij meenen dat wij niet wel zouden doen, als wij ook zoo niet deden.

2. Omdat het eene stuk den een, en 't andere stuk een ander raakt. Zoo ging God in Zijn Woord naar Sodom, naar Ninevé, naar Assur, naar Ammon, naar Edom, naar Israëel, naar Juda, zoo deed Hij in 't Oude, en zoo doet Hij nog in 't Nieuwe Testament, om te toonen dat elk schuldig is, de een meer aan dit, de ander meer aan dat. Dan ging Hij naar Cyrus dan naar Sidon.

3. Ook doen wij 't, opdat elk zijn bescheiden deel zou hebben. Gij zit altemets onder een Predikatie, en gij denkt, die kreeg terdeeg wat; en meent gij vrij te gaan? Neen. Hoe blijde waren de Pharizeën, als de Herodianen wat kregen, en hoe blijde waren die weer, als anderen wat kregen!

4. Wij doen 't, om te toonen dat er bij een Predikant geen aanneming des persoons mag zijn. Ze zijn gelijk hun Heere ; of gij 't hoort of laat, zeggen zij, dat scheelt ons niet. Ik weet wel dat wij dan juist de grootste gunst niet hebben. Meester, zeiden ze, Gij en ziet den persoon des menschen niet aan, Matth. XXII : 16. Dat is recht, niemand ontzien, noch Pausen, noch kardinalen, noch Joden, noch Heidenen. Ziet op ons dan niet, Christenen, God gaat ons zoo voor; die doet het, opdat niemand te verontschuldigen zou zijn, maar alle mond gestopt.

III. Nu ons derde of laatste stuk is; wordt gij niet geprikkeld in uw gemoed? gaat het Woord niet naar binnen? zijt gij niet schuldig in het eene of andere sieraad, schuilt er niet een, gaat het Woord niet tot in uw hart, is 't niet een oordeeler van uwe gedachten, ging het niet tot in uwe ziele?

Ja maar, zult gij zeggen, daar zit iets in mijn harte, dat zoudt gij ook moeten wegnemen. 1. Is het zulk eene zonde wel ? neemt God het wel zoo kwalijk ! 2. Wie is hier schuldig ? 3. Vind ik schuld, heb ik veel voor mij ? Dat zijn de drie dingen die nog volgen moeten, waar de **onvrome** zich mede behelpt en de vrome mede. Dan zullen wij, eer wij scheiden, een hartelijke, innige, wezenlijke aanspraak, bijzonder aan de vromen, doen. Wij zullen zeggen, wat scheelt u dan, dat gij zoo mede doet ? Waarom scheidt gij niet? En zoo hopen wij, dat we in uw gemoed zullen komen en **daarmede** zullen wij dit dan sluiten, in wensch dat de Heere dit alles aan ons belijft te zegenen tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERDENDERTIENDEPREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Wie er schuld heeft in de sieradiën der Christenen ?
- II. Of 't dan zulk een zonde is?
- III. Of God het kwalijk nemen zal als wij het doen ?

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Wij hebben u daar viermaal acht blijken van gegeven, waaraan dat volk te kennen is. Wij zeiden toen, dat wij de naaste gelegenheid, die God ons zou believen te geven, waar zouden nemen, om er nog acht kenteekenen bij te voegen, waar zij aan te kennen zijn.

De eerste acht waren : 1. Zij hadden een nieuw leven. 2. Zij scheidden zich van de dooden. 3. Zij voegden zich bij de levenden. 4. Zij konden den Heere Jezus niet missen. 5. God en Zijne gemeenschap schatten zij allerhoogst. 6. Zij kunnen in geen vervreemding leven met God. 7. Zij hebben zulk een liefde tot het Woord Gods, zoowel tot het dreigende als troostende. 8. Zij hebben haast genoeg van 't verderfelijke en nooit genoeg van 't onverderfelijke. Dat waren de acht eerste.

De tweede acht waren: 1. Zij zuchten over de inwonende zonde, dat die zoo diep in hem was. 2. De breede weg was hun al te breed. 3. De enge weg was hun nooit te nauw. 4. Zij kwamen door den rechten weg tot den zegen. 5. Zij ondervonden, het zelfde, dat Gods kinderen ondervinden, dat hun staat vast, doch hun gestalten veranderlijk waren. 6. Zij hielden veel van zichzelf te onderzoeken. 7. Zij zochten te winnen, zij konden niet leven of zij moesten winst voor den Heere doen. 8. Zij waren zoo klein bij zichzelf, nooit klein genoeg.

De derde acht waren : 1. Het zijn zulke weeke menschen, vochtig in 't harte en in 't oog. 2. Het zijn oprechte menschen. 3. Het zijn zulke trouwe menschen, gij moogt ze wel wat toe- vertrouwen. 4. Ze zijn zoo voorzichtig. 5. Ze zijn zoo standvastig. 6. Ze zijn zoo vroolijk als het de kerk en de zaak van Christus welgaat. 7. Integendeel zoo bedroefd als 't haar niet welgaat, dat kunnen zij niet dragen. 8. Ten laatste, ze zijn van de stillen in den lande.

De vierde acht waren deze : 1. Zij hadden altemets zulk een pijn in hun harte. 2. Zij kregen een aangename groei in de heiligmaking en 't geestelijke leven. 3. Ze zijn zoo bekommerd hoe 't nog gaan zal. 4. Ze zijn zoo verschrikt, als ze denken om bedrogen uit te komen. 5. Als ze onder een goede onderzoekende Predikatie zijn, zijn ze ras om te hooren. 6. Zij willen de genade niet gaarne ontkennen, al was 't maar een gekroocht rietje. 7. Zij willen geen groote gedachten van zichzelf hebben. 8. Ze zoeken als een Christen zichzelf te gedragen in de sieradiën, zij willen liever wat min als meer doen. Paulus zeide eens, dat hij wel macht had om dit of dat te doen, maar ik deed het niet, zeide hij. Zoo ook, ze hebben liever van de wereld bespot te worden, als van de wereld geprezen te worden.

Daar hebt gij er twee en dertig, maar de olie van de rechterhand roept, zij staat nog niet stil, en de kandelaar, daar staat de kaars nog op en brandt. Wij zullen er nog acht teekenen bijvoegen.

1. Eerst, het is een volk, dat den bijbel tot zijn regel houdt en niet het oordeel van anderen, al was het de allergeleerdste. Zij doen gelijk als de Heere Jezus eens zeide tegen Petrus : gij zijt Mij tot een satan, gaat achter Mij, Gal. II, die groote Apostel ging zoowel de besnijdenis prediken als de valsche Apostelen ; hun bevat moet onzen regel niet zijn, al waren ze nog zoo groot. Gods Woord is onze regel. Gal. VI : 16, Laat ons naar denzelfden regel wandelen. Phil. III : 16, Dan zult gij vrede hebben.

2. De vromen, dat gezegend zaad, leeft ook niet naar zijne consciëntie. Hoe dat, zult gij zeggen ? Wel omdat de consciëntie mede bedorven is. Volgens zijne consciëntie kan men een vervolger worden. Paulus zegt : ik meende waarlijk bij mijzelfden Gode een dienst te doen, als ik mij tegen den Naam van Jezus aankante en vele wederpartijdige dingen deed, Hand. XXVI : 9. De consciëntie is mede bedorven en bevlekt, Tit. I : 15. Zij doen niet naar hun bedorvene consciëntie, maar naar den Bijbel en naar een goede, reine, verlichte consciëntie ; daar heb ik naar gewandeld voor God, zeide Paulus, maar niet naar mijn verdorvene consciëntie, Hand. XXIII : 1.

3. Als gij de vromen, dat gezegend zaad, wilt kennen, dan zult gij ook dit zien ; zij leven niet naar de gewoonte, gelijk zij te hinner tijd en plaatse doen. Zij volgen de menigte niet in kwade zaken, Exod. XXIII : 2. Men doet alzo te dezer onzer plaatse niet, zeide Laban, Gen. XXIX : 26. Uw sistyran, de mode, is tyranny ; zou ik met die velen, zeggen zij, op den breeden weg gaan ?

Dat late God verre van mij zijn ! Ik wil liever met de kinderen der Rechabieten en met de Nazareërs alleen leven.

4. Zij leven niet naar de voorzienigheid Gods; zij letten er op en zij schikken er zich wel naar, maar 't is hun toetssteen niet, zij maken er hun staat niet uit op, zij besluiten er niet uit dat hun staat goed of kwaad is. God leidt hen door Zijne voorzienigheid, maar de Bijbel is hun regel. De voorzienigheid kan wel voorspoedig over hen schijnen en dat de toorn Gods over hun hoofd hangt. Een arme kan aan zijn tafel zitten en dat het licht over zijn hoofd hangt, de lampe Gods is in zijne tent. De rijke man aan zijn tafel met veel voorspoed, was dicht bij de hel. Zij leven niet naar de voorzienigheid. Pred. IX : 1, zou ik daaruit liefde of haat besluiten, zeggen ze ? Dat zij verre !

5. Zij leven door het geloove, ze maken door het geloove het al goed, zij wandelen door den geloove, zij hooren door het geloove. Gal. III : 2, zij prediken door den geloove. Jac. V : 15, Ongeloof is nutteloos, vruchteloos, krachteloos ; zij bidden door het geloof, zij wachten door het geloof, zij hopen door het geloof. Hebr. XI : 1, Zij werken door het geloof. Zoo gij u niet opmaakt, zeide Mordechai, der Joden verkwikking zal van elders geschieden, wij zullen ons opmaken, zeide Ezra, en God zal 't ons doen gelukken. Zij weenen door 't geloof. Marc. IX : 24, zeide die vader des kinds met tranen, ik geloove, Heere, komt mijne ongeloovigheid te hulpe. Zij sterven in den geloove, Hebr. XI : 13.

6. Zij leven met zooveel liefde tot God den Vader, tot God den Zoon, en tot den Heiligen Geest. Heere, mijne sterkte, ik heb U met mijne ingewanden lief, Ps. XVIII : 2. Ik heb meer liefde tot Christus als vreeze voor den dood. Zij hebben ook zulk een liefde tot den Geest. Ontwaakt, zeggen zij, Noordenwind, ende komt gij Zuidenwind, doorwaait mijnen hof, ik kan U niet missen, Hoogl. IV : 16. Zij hebben zulk een liefde tot hun eigen en der hunnen behoud. Ach, zeggen zij, mocht ik toch zalig en behouden worden ! ach mocht mijn zaad behouden worden ! Och dat Ismaël voor U leven mocht, zeide Abraham tot God en David zeide, Absalom, mijne zone ! Zij hebben zulk een liefde voor de vromen, voor hun vrienden, ja zelfs voor hun vijanden. Zij leven in vrede.

7. Zij hebben zulk een zuiver doelwit en oogmerk, dat ze beoelen als ze welgesteld zijn, en dat is de eere Gods; dat is hun liever als hun eigen leven, dat God verheerlijkt wordt. Openb. 11 : 11, Zij hebben haar leven niet liefgehad tot den dood toe. Zij hebben de eere Gods liever als de hunne. Abraham, zeide God, geeft Mij uw kind ; hij deed het. Zij hebben de eere Gods liever als

hun eigene eere ; laat ik een verachte fakkel zijn, laat ik bespot en gesmaad worden, zeggen ze, als Gij maar groot zijt. Zij hebben de eere Gods liever als hun zaligheid ; zalig te worden, dat is groot, dat is waar, maar ik wil niet zalig worden, zegt zoo een, als 't tot Uwen roem niet kan geschieden. Dat ligt in 't harte, al zegt het de mond niet. Als Gij er door verheerlijkt kunt zijn, zeide de Apostel Paulus, dan wou ik zelfs wel een verbannene zijn voor mijne broeders, Rom. IX : 3. Gij zult zeggen, dat is onmogelijk en ongeoorloofd een verbannene te willen zijn. De meening is, indien God meer verheerlijkt kon worden in die gansche natie als in mij, dan heb ik de eere Gods liever als mijn behoud.

8. Het zijn zulke handelbare menschen, ze zijn zoo gemakkelijk te leiden. Apollos, hoe machtig was hij in zijn schik, hij was zoo gemakkelijk te leiden ; als Aquilla en Priscilla hem tot zich namen, ze leiden hem den weg Gods bescheidenlijker uit. Wilt gij eens raad geven of tot opscherping der liefde bestraffen, al was 't een klein jongske, ze zouden zeggen, 't is wel, de smading van hun vijanden en de bestraffing der godzaligen dragen zij gaarne.

Daar hebt gij er nu veertig en de olie staat nog al niet stil. De laatste acht waren deze : 1. Zij leven niet naar het oordeel van menschen. 2. Ook niet naar de mode van den lande. 3. Maar naar het Woord Gods en niet naar een bedorven consciëntie. 4. Ook niet naar de voorzienigheid. 5. Maar door het geloof. 6. Zij hebben veel lief. 7. Zij hebben een oogmerk. 8. Zij zijn heel handelbaar. Ik hope dat alle die zegeningen voor ons mogen wezen en bijzonder dat laatste, als wij de sieradiën verhandelen moeten, dat wij dan nog mogen handelbaar zijn.

Wij hebben u achttien sieradiën doen zien. De eerste zes waren natuurlijke, onnatuurlijke, kunstige, onkuische, bedriegelijke, religieuze. De tweede zes waren, de gebouwen van huizen en hoven, de opschik van die beide, de pracht in uw gezin, in de maaltijden, aan uwe tafel, koetsen, paarden, wand en allerlei tuig. De derde zes waren, de gebrek aandoende, de dood aandoende, dat gij martelaren waart, altijd wat nieuws, vele veranderingen, en dat kunt gij dan nog niet zwijgen, maar gij spreekt het al uit, uw hoofd, uw heupen, uw leden, dan daar 't niet past, tot in den rouw en uw dood. Wat bleef er toen over?

I. Dat wij zagen, wie hier schuld heeft.

II. Of het zonde is?

III. Zou God het niet kwalijk nemen, als gij het doet?

I. Eerst, wie is hier schuldig? Hier zullen wij geen goed man zijn, wij zullen met een harde boodschap komen, en dan zullen

wij uw vijand zijn, en evenwel uw vriend. Wie heeft hier schuld, wie maakt er zich schuldig in die achttien sieradiën der Christenen, in die onbehoorlijke sieradiën der Christenen? Geliefden, weet gij wel dat God nauw let? Gij zijt zoo wijs in 't natuurlijke; is er brand, heeft iemand een accident, is er de pest, men zegt, hoe is 't eerst gekomen? Zoo moet gij naar de ziele doen; waar is 't begin, wie is er de oorzaak van? 1. De groote. 2. De kerkelijke. 3. De gezegende burgerij. 4. De gansche natie. 5. De vromen, de besten, geven den meesten aanstoot.

1. Eerst, de grooten en aanzienlijken zijn in de schuld. Het is om te ontstellen, als gij het hoofd van 't lichaam beziet, en dat is zoo krank. Ge ziet een werelds wezen onder hen, onder al de zegeningen verdartelen ze. De onnatuurlijke, mismaakte, onkuische, Godtergende sieradiën zijn onder hen. De hand der grooten is de eerste in die overtreding. Gij zult zeggen, is er nog niet een Propheet des Heeren? Is er niet nog ergens een groote die nederig is? Dezulke moeten bijna zeggen, 't geen Elia zeide: Ik ben maar alleen overgebleven, 1 Kon. XIX: 14.

Gij vindt nog wel goede dingen onder de grooten, dat zij vreedzaam zijn en rechtvaardig, maar komt gij aan den tooi, waar vindt gij grooten die niet mede doen? Zij moeten zelfs zeggen, ik weet geen raad, de kleine volgen 't al na. Wel, weten de grooten wel, dat er nog grooten boven hen zijn? Koningen, prinsen, vorsten, die weten ook geen raad, dat zij 't zoo navolgen. De minderen zeggen, 't heeft nooit zoo geweest, hadt gij niet voorgegaan, wij waren zoo verre niet gekomen. Het komt zoo verre, men zou er wel plakaten tegen moeten uitzetten, of schatting er op zetten. Nooit zijn de vromen zoo ontsteld als dat het hoofd, de grooten, zoo krank zijn. Ze zijn als de vaders. Is er ergens een nederige, het is tot sieraad. De grooten zeggen altemets, wij weten ons niet te distingueeren. Doet het door nederigheid. Ik ging tot de grooten, maar 't was er niet, zeide Jeremia, kap. V: 5.

2. De kerkelijken, die het immers niet past, Predikanten en kerkelijke personen, gij ziet er het werelds wezen. Komt gij in hun huizen, onder hun kinders, beziet gij den man en de vrouw in hun zwier en kleederen, of gij een Predikant ziet of een politiek, of militair, of een gegoed burger, daar is geen onderscheid. Als 't de kerkelijken trof, dan hadden de vromen geen moed meer. Ezra zat moedeloos er bij neer. Het is schrikkelijk, als politieken en kerkelijken t' zamenspannen. Die moesten de nederigheid leeren, voorbeelden van de kudde zijn, den hoogmoed bestraffen; dat

kunnen zij niet doen, hun bestraffing kan niet gedragen worden. Let God nauw er op? Ja, Ezech. XI. Als gij t' huis gekomen zijt, leest dan eens van 't 1e tot het 1e vers. Daar waren menschen, die kwaden raad raadden, die guichelarij pleegden, een van die mannen, als de Propheet dit predikte, viel dood. Of gij de hoofden van de kerkelijken ziet, of een soldaat, of politieken, of koopman, 't is al eender.

3. Komt gij bij de gezegende burgerij, die willen mede voor den dag komen; zij bezitten altemets al zooveel middelen als een groote. Luc. XII: 19, hij zeide tot zijn ziele, ziele, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neemt rust, eet, drinkt, zijt vroolijk. Hij ging prachtig leven, Luc. XVI : 19. Dan komt men met een gouden ring voor den dag, Jac. II : 2.

4. Het loopt over het geheele lichaam. Oud, jong, knechts, maagden, dienstbaren, vrijen, onder elke soort heeft de eene dit en de andere dat.

5. Het laatste (och! mochten wij dat niet hooren) Gods kinderen maken zich ook schuldig, zoodat, moest gij vromen uit het uitwendige kennen, gij zoudt ze niet kennen. Is hun hand de eerste in de overtreding niet, zij werd de tweede of derde, zoodat zij in deze kwade zake ook hun hand hebben als de rest, tot beroering en beschaming. Onze schuld is tot aan den hemel.

II. Nu het tweede : is het zulk een zonde, al die sieraad en tooi? neemt het God voor zulk een kwaad? Als gij 't hoort, zoo zult gij schrikken en beven moeten. En wij, als wij 't zeggen.

1. Eerst, God rekt het voor een duivelsche zonde. Ik kan 't niet in u zien, 't is de zonde van den duivel.

2. Het is de zonde van uw eerste voorouders, die heel de wereld daardoor in 't verderf hielpen.

3. Het is de zonde van de Heidenen, de **allerwoeste** menschen, Ezech. XVI. 't Is Sodoms zonde, 't is Ninevé's zonde, 't is de zonde van 't Perziaansche rijk, 't is Babels zonde, 't is Moabs zonde, 't is aller zonde ; en zal dat in 't Nieuwe Testament gaan, **zoals** in 't Oude ? Bidt Paulus niet en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, Rom. XII : 2. Bedenkt het, zoudt gij weer gaan leven naar de eeuw dezer wereld, Eph. II : 2.

4. Het is de zonde, daar de vromen zoo tegen bidden. Ps. XIX : 14, Houdt Uwen knecht ook terug van trotscheden. Ze waken tegen de trotschheid van hun harte.

5. Het is een zonde, daar God van zegt, en wij schrikten als wij 't met opmerkinge lazen, Amos VI : 8, De Heere Heere heeft gezworen bij zichzelfe (spreekt de Heere, de God der **heirscharen**),

Ik hebbe eenen gruwel van Jacobs hoovaardije ende Ik hate zijne paleizen, daarom zal Ik de stad ende hare volheid overleveren. Zal God er over zweren en zullen wij 't nog doen ? En Spr. VI: 16, 17, die hooge ooggen hebben haat de Heere, dat staat daar zoo boven aan als een kapitein.

6. Nog eens, 't hart van God is niet alleen tegen u, maar 't is van u afgekeerd en Hij zegt, Mijn mond en hand zal tegen u zijn met bedreigingen en bestraffingen. God zendt den Propheet Jesaja naar Hiskia, Gad naar David en Jer. L : 31, ziet Ik wil aan u, gij trotschen, spreekt de Heere, de Heere der heirscharen, want uwe dag is gekomen, de tijd dat ik u bezoeken zal. En Mal. IV : 1, Want ziet, die dag, de dag des Heeren, komt brandende als een oven ; dan zullen alle hoogmoedigen, ende al wie goddeloosheid doet, een stoppel zijn, ende de toekomstige dág des Heeren zal ze in vlammen zetten, zegt de Heere der heirscharen, die hen noch wortel noch tak laten zal. Het is om te schrikken, God scheldt de vervloekte hoovaardigen. Ps. CXIX : 21, kunnen wij dat alzoo gemakkelijk dragen, als God zegt, Mijn hart, Mijn mond, Mijne hand zal tegen u zijn ? 1 Petri V : 5, God wederstaat de hoovaardigen. En gelijk gij bij God zijt, zoo zijt gij bij elke vrome en godzalige ; zoo wakker als zij den hoogmoed in u merken, zoo zoeken zij geen verkeer met u. In den 101 Psalm zegt David, die hooge van ooggen is ende trotsch van harte, dien en zal ik niet vermogen. Elk moet u aanzien ais een gek en als een zot ; komt gij nog in 't gezelschap van eerlijke menschen, zij schikken u wat op, omdat gij zot zijt en zij belachen u daarna. Is 't nu geene zonde ? Zal 't geen kwaad doen? Vergeeft God zulk een schrikkelijk kwaad ?

III. Nu moeten wij het derde stuk bekijken. Zou het geen kwaad doen ? De duivel is door zijn hoogmoed een duivel geworden. Ziet het in Adam, hoe God het hem thuis gezocht heeft ; Hij kan hem niet meer zien onder Zijne ooggen, Hij dreef hem uit dien schoonen lusthof. Ziet het in heel de wereld, als de hoogmoed de overhand nam, wierden ze notabel bezocht, Ezech. XVI: 27 ; het geroep van die zonde was tot den hemel gekomen. Waar zijn al die grootsche wereldsche dingen van die Heidensche koningen ? Dan. II : 4. Waar is al dat goud ? Het is al vermaald. Hos. II : 2 zegt God, Ik zal u naakt uitstroopen. Doe daar eens bij, al dat kwellen en kweelen, gij zegt, waarom is 't zoo droog? Om uwe trotschheden : gij vernedert u niet voor den Heere, gij stelt u tegen de slagen en gij ligt zoo al en spreekt van de droogte.

Wij hopen, als 't God belieft, zoo ras wij in een Zondags morgenbeurt prediken moeten, daar eens over te prediken.

Gij spreekt wel van de groote droogte, maar gij zoekt naar geen reden. Wie loopt er God aan met tranen? God zou ons allemaal kunnen dooden door dorst. Kapernaüm zeide God, gij zijt zoo hoog, maar Ik zal u zoo laag stellen, Ik zal 't u doen voelen of 't geen zonde is. Geliefden, zou het geen kwaad ?

Wilt gij particuliere straffen hebben? Een Heidensche Nebucadnezar, wordt hij hoogmoedig, hij moet onder de beesten. Is er een Belsazar, die zich verheft, hoe wordt hij verkleind, door dat schrift aan den wand, Dan. V : 6. Verheft Herodus zich, hij wordt levende van de wormen gegeten, Hand. XII. Korach, Dathan en Abiram, door hun hoogmoed zinken ze levende in de hel. Ik zal u, zegt God, het **contrairie** geven van 't geen daar gij zoo naar gekeken hebt; die u nakeken om uwen hoogmoed, zullen u nakijkende zeggen, hoe omhelzen zij nu den drek!

Ja zult gij zeggen, maar krijgen **Gods** vrome kinderen daar ook zulke slagen om? Och ja, David, kiest nu, 2 Sam. XXIV, kiest gij de pest, zij zal u ook overkomen. Hiskia, gij verheft u, is dat een doen, man ? voor uw bekijkje, daartoe zoo gezegend ? Nu wijk Ik van u, gij zult Mijnen gewonnen invloed niet hebben, uwe kinders zullen naar Babel gaan, al uw goed, al uw schatten, al uw pronkerijen.

Petrus gij zijt zoo trotsch, maar hoe zult gij vallen ! Gij zijt zoo glorieus, maar gij zult Mij nog verloochenen. Vindt gij in Paulus maar een ritsel van hoogmoed, daar is een duivel om hem tegen te staan, hij zal 't met zijn vurige pijlen u zoo bang maken, dat gij zult moeten roepen : Heere ! help mij toch ! 2 Cor. XII. Hebt gij nu den tooi lief, zegt God, wilt gij Mij verlaten, dan ga Ik weg, dan zal alle mond gestopt zijn. Hebt gij 't nu niet wel gemaakt, zal God zeggen ? Dan vreest men voor een Avondmaal, dan schrikt men voor een ziekte en men durft dikwijls niet bidden. Zal 't nu geen kwaad ? schrikt gij er nu nog niet voor? bijzonder die God **vreezen**. Of gij het een lieve stoffe rekent of niet, wij zijn blijde dat wij ze verhandeld hebben.

Gij zult in uw harte denken, wij hebben reden voor ons doen. Dat zullen wij de naaste reize zien, als 't God belieft gelegenheid te geven, uw pleitreden voor uw doen. Wij willen niet heerschen over 't erfdeel des **Heeren**. En dan zullen wij eene hartelijke aanspraak doen en 't nu hierbij laten, in wensch dat God dit gesprokene belieft te zegenen tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-VEERTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21.

Waarin :

- I. Ik ben blijde, dat ik dit stuk van de sieradiën heb afgehandeld.
- II. Gij zijt niet blijde en misschien ook blijde.
- III. Vele uitvluchten daartegen opgelost.

A LLEN, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij zijn een zaad, dat de Heere gezegend heeft, Jes. LXI: 9. Wie kent ze al? 1. God de Vader kent ze, die hen gezegend heeft. Paulus zegt, Gal. IV: 9, wij zijn van God den Heere gekend. 2. God de Zone kent ze. Als zij aan Zijne rechterhand zullen staan, zal Hij zeggen: komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat koninkrijke, hetwelk u bereid is van de grondlegginge der wereld, Matth. XXV: 34. 3. Zij zijn van den Heiligen Geest gekend; Hij woont bij de nederige harten, Jes. LVII: 15. 4. Zij zijn van de engelen gekend. Die zijn blijde over hunne bekeering en zij hebben er veel genoeg in, Luc. XV: 7. 5. De duivelen kennen ze, en die bestrijden ze, 2 Cor. XII. De duivel wou ze wel van hun nederigheid en van hun zegen afhebben. 6. Zij zijn bij de wereld bekend. Daarom haat u de wereld, omdat Ik u uit de wereld heb uitverkoren zei de Heere Jezus, Joh. XV: 19. 7. Zij zijn zichzelf bekend en zij moeten altemets zeggen: dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht, Col. I: 12.

Waarom zij te kennen zijn, dat gezegende zaad, daar hebben wij u vijfmaal acht teekentjes van gegeven, de eerste viermaal acht zullen wij daar laten, de laatste acht waren deze: 1. Zij leefden naar den Bijbel. 2. Zij leefden niet naar de gewoontens, mode of zwier. 3. Niet naar hun consciëntie, als naar een wedergeborene consciëntie; zij wisten dat de onwedergeborene onrein was. Ook niet naar de voorzienigheid, zij zagen er wel op, maar 't was hun leidsman of Bijbel niet. 5. Zij leefden door 't geloof, zij baden in den geloove, zij stierven in het geloof. 6. Zij waren uitermate vol liefde tot God en tot al daar een zweem in was naar God. Ik heb den Heere lief, Ps. CXVI: 1. 7. Zij hadden zulke zuivere eindens en oogmerken, zij deden alles tot eer van God;

zal ik in dit of dat **Gode** wel eere kunnen toebrengen, zeggen zij. 8. Ten laatste, zij waren zoo handelbaar. Tegenwoordig zullen wij er nog acht bij doen.

1. Eerst zult gij ze kennen aan 't gebed. Zij bidden met zulk een bewogen harte, zoo aanhoudende ;'t zijn zulke bidders, zij pleiten zoo. Eer zij hun huis open doen, zoo openen zij hun mond en zij gaan bidden. Zoo wakker is dat kind van God niet geboren in de genade, of het schreit en 't bidt. Zoo wakker is dat niet geworteld in de genade, of 't gaat bidden, pleiten en aanhouden.

2. Dat gezegende zaad is daaraan te kennen : ze zijn niet tevreden als zij gebeden hebben. Meent gij dat het dan gedaan is? Neen, dan zeggen ze, Heere ! daar is mijn gebed, maar wat antwoord krijg ik? dat wilde ik wel eens weten. Benhadads knechten waren niet tevreden, dat zij voor hunnen koning spraken, maar zij luisterden naarstig wat antwoord Achab gaf. De Thekoïtische vrouwe was niet tevreden, dat ze bij den koning sprak voor Absalom, maar zij wendt de zake om en zag toen wat antwoord zij kreeg. Als zij gebeden hebben, dan zijn 't zulke vernemers wat God de Heere spreken en antwoorden zal, Ps. LXXXV: 9. Ik zal luisteren, zei Habakuk, wat God spreken zal. De Kananeesche vrouwe, zij lette zoo op wat de Heere haar antwoorden zou, Joh. IV.

3. Ook zult gij vinden dat dat gezegende zaad zulke dankbare menschen zijn aan God als zij wat ontvangen. Heb ik tranen geëischt, het gebed menigmaal vernieuwd en heeft God u welgedaan, looft nu den Heere, mijne ziele, in den 103en Psalm. Dat gewaad des lofs past de heiligen zeer wel. De dooden zullen U niet loven, de dooden kunnen U al zoo weinig loven als het graf, zei Hiskia, Jes. XXXVIII: 18, Wie zal U loven in het graf ? zei David, Ps. VI : 6. Loven en danken is nog beter als bidden ; in 't bidden belijden zij hun eigen onvolmaaktheden, maar in 't danken **Gods** volmaaktheden. Dankt God in alles, zegt Paulus, 1 Thess. V : 18.

4. Dat gezegende zaad zijn zulke geduldige menschen. Geeft God of een mensch hun een slag, ze zijn zoo geduldig, ze zijn zoo geduldig als een lam. Zoo God hen slaat, dat doet twee dingen aan hen. Wat voor dingen? Het opent hun oor en het sluit hun mond.

Hun oore opent het; zij hooren de roede, en wie ze besteld heeft, Micha V : 9. Het sluit hun mond, en zij hebben geen woord te zeggen, Levit. X : 3. Aäron zweeg stil. Immers is mijne ziele stil tot God, Ps. LXII: 2. Zij leggen de hand op den mond

Worden zij van menschen geslagen om **Gods** wille, zij dragen 't; mijn kruis zeggen ze, zal mijn kroon wezen. Het is de kroon van een held, de **lijkteekenen** en de houwen, die hij om zijn koning gekregen heeft. Zij rekenen dit zulk een eere, dat ze daar met hun open **gegeeselde** ruggen waren, zij dankten God dat zij waardig geacht waren om Zijnentwille smaadheid te lijden, Hand. V : 41. Zij dragen 't met zulk een geduld, als een lam dat stom is, of God of een mensch om **Gods** wille hen slaat.

5. Ook zijn ze hieraan te kennen; van wie zij scheiden, van God niet. Och ! mijne ziele kleeft U achteraan, Ps. **LXIII** : 9, Gij zijt de rotssteen van mijn heil, ik kan niet van U af, noch door hoogte, of breedte, of diepte, noch door dit, of dat, ik kan niet van U af. Jacob kon van Benjamin niet af; David kon van Jonathan niet af; de gemeente die kon van Paulus niet af, zij moesten er evenwel af, zij schreiden, zij vielen om zijn hals, Hand. **XXI**, als hij hem niet liet afraden, staat er, hielden wij ons tevreden, zeggende, de wille des **Heeren** geschiede, vs. 14.

6. Zij scheiden van alles af, wat er is ; van de natuurlijke dingen, van de zondige, van hun eigen verstand, van hun inbeeldingen, van hun blijdschappen, van hun deugden. Och Heere! zij zijn **zoo** goed niet, zeggen ze, zij zijn maar als een wegwerpelijk kleeft, Jes. **LXIV** : 6. Zij verlaten om **Gods** wille alles ; God, zeggen ze, is meer als alles.

7. Het zijn zulke kloekmoedige menschen. Als 't er op aankomt, **zoo** zijn ze moedig als een jonge leeuw, Spr. **XXVIII** : 1. Zij vertrouwen midden in den dood, naar Salomo's zeggen. Zij zijn als helden, als paarden der koningen. Al veranderde de aarde hare plaatse, zullen wij niet **vreezen**, Ps. **XLVI** : 3, 't kan al niet helpen; al gaan zij in de **schaduwe** des doods, in dat dal, God is met mij, Ps. **XXIII** : 4. Al doodde mij de Heere, (dat is geen schaduwe, maar de dood zelf) evenwel zou ik hopen, Job **XIII** : 13. Al kwam er een heel leger mij tegen, mijn harte **zoude** niet **vreezen**, Ps. **XXVII** : 3. Als zij een oprechte consciëntie hebben, dan zijn ze moedig als een jonge leeuw. Waarom? Zij weten wie 't gezegd heeft, en daar maken zij staat op, dat hun God hen niet zal begeven, noch verlaten, Hebr. **XIII** : 5.

8. Het achtste is: zij willen altijd een afkeer hebben van het kwade, en zij hangen het goede aan. In het teedere leven steken zij uit, zij willen van 't kwade niet overwonnen worden, ze steken uit in dat, wat doet gij boven anderen, **Matth.** V : 47. Zij zouden 't wel, maar zij laten 't liever den Heere zeggen.

Daar hebt gij er nog acht. Dat is **zoo** al acht en veertig teekentjes.

Als wij 't leven en gezond zijn, zullen wij er nog acht bijvoegen.

Geliefden, laatst hebben wij van de sieradiën der Christenen gesproken, wij zagen toen: 1. Wie er schuldig was. 2. Of dat zulk een zonde was. 3. Dat het Woord van God zegt dat zulke zonden zullen gestraft worden. Nu zullen wij deze drie dingen doen als wij kunnen. Wij zeiden: we willen niet heerschen over 't erfdeel des Heeren.

1. Het eerste is: ik ben blijde, dat ik deze stof verhandeld heb.

II. Gij zijt blijde, en misschien niet blijde, dat ze verhandeld is.

III. Zullen wij de vonden van de vromen en onvromen oplossen.

Eerst, ik ben blijde, dat God mij gespaard heeft, dat ik dit verhandeld heb. Dan, gij zijt misschien blijde en niet blijde dat het verhandeld is. Eindelijk, de zondige vonden van vromen en onvromen zullen wij zoeken weg te nemen.

1. Wat het eerste aangaat, ik ben blijde dat ik dit afgehandeld heb. Gij zult zeggen : waarom?

1. Eerst, omdat ik niet weet dat ik in mijn bediening het ooit geheel afgehandeld heb, omdat ik op het laatste ben, opdat ook dit stuk van Gods raad niet onbekend aan u zou wezen. Ik weet, men spreekt er wel van, maar zo niet in zijn hart van stuk tot stuk.

2. Ik ben er blijde over, omdat God een predikant als een wachter stelt, die moet niet maar waarschuwen als een geheele stad brandt, maar al is 't dat er maar één huis brandt. Een predikant moet waarschuwen, als er maar één aan die zonde vast is, hoeveel te meer als 't de zonde van de gansche natie is?

3. Ik ben blijde, omdat ik weet dat bij mijn vertrek en anderen hun sterven, zal kunnen gezegd worden, ik weet dat gij 't na mijn vertrek zeer verderven zult, 't geen Mozes eens zei; dan wensch ik dat dit u tot een getuige en teugel wezen mag, dat gij dan zeggen moogt, dat is in ons leven verhandeld. Ik ben blijde, omdat ik weet dat gij bij 't verlies van elk slechter wordt; 't wordt al erger en erger. Zij waren vroom, zoolang als de oudsten en zoolang als Jojada leefden, zoolang als er nog iemand was, die de zonde tegensprak. Het is dikwijls duizend tegen een, zoo er nog eenigen nederig blijven, zoolang als de oudsten leven.

4. Ik ben blijde, zoo 't een middel van inteugeling of herstel van een Christen mag zijn, die in verval is. Ik ben zoo blijde, zei die vader van dat verloren kind, dat hij wederkeert, Luc. XV.

5. Ik ben blijde dat het verhandeld is, opdat Gods gesmade kinderen over die deugd er in gesterkt mochten worden, opdat ze hun smaders wat mochten te antwoorden hebben dat ze zouden

kunnen zeggen, gij zijt zondig in uwe hoovaardij, maar wij zullen ons meer en meer zoeken te versterken in de nederigheid.

Ik herhaal het en zeg, ik ben blijde : 1. Omdat ik het nooit zoo uitvoerig gedaan heb. 2. Omdat het de zonde van de gansche natie is ; 't geheele land staat als in vlam. 3. Omdat bij 't sterven van getrouwen het verval allengskens **groot**er staat te worden. 4. Omdat God het zou kunnen zegenen tot inteugeling en herstel. 5. En al was 't anders niet, als opdat de gesmade kinderen Gods over hun nederigheid hunne smaders wat zouden te antwoorden hebben. Hetzij nu dat gij 't hoort, 't zij dat gij 't laat, wij hebben 't gesproken en gij kunt zien hoe gij 't verantwoordt.

II. Het tweede was : ik geloof dat gijlieden misschien niet blijde en misschien een weinig blijde en niet blijde ondereen gemengd zijt.

1. Eerst, wij zijn niet blijde, zult gij zeggen, dat gij 't verhandeld hebt; gij hebt ons zulk een steek en prikkel gegeven, dat wij onze opgeblazenheid niet durven vertoonen ; dat oude menschen daar blijde om zijn.

2. Hebt gij een tong om die sieradiën tegen te spreken, wij hebben eene tong om ze voor te spreken, predikanten, vromen en onvromen, wij zouden met ons gemoed anders geen raad weten. En zij weten 't een glimp van wijsheid te geven, anders zouden er zulke vonden niet zijn. Lieve, hoort ons ook, die de eerste is in zijn twistzake, schijnt rechtvaardig te zijn.

3. Zijt gij een predikant om het tegen te spreken, wij hebben predikanten om 't voor te spreken. Die teksten, die gij tegen ons gebruikt, weten anderen een glimp te geven dat ze voor ons zijn. En zijn dat redenen van blijdschap? Gij hoorde er innig bedroefd over te zijn. Derhalve hoort ons.

III. Dat is het derde stuk : vromen en onvromen zullen met malkander hier in pleidooi tezamen komen.

1. Eerst, de teksten, die als het zwaarste schijnen, krijgen een geheel anderen uitleg. Jes. III, van 't 12e vers tot het einde. Wat hebt gij zwaarder tekst ? Wat zeggen nu die lieden? Dien tekst verklaren zij daar deftig, die misschien van de vromen spotternij maken. Zij zeggen, die tekst ziet op de Heidenen. Als dat teveel gaapt, (want het is **Sions** dochter daarvan gesproken wordt) dan ziet het op den Antichrist, op pausen en kardinalen. En is dat **Sions** dochter ? Ja de Antichrist, zeggen ze, geeft er zich voor uit. Wie zou dat in zijn zin kunnen krijgen, dat Jesaja een volk, dat zoo schuldig aan hoogmoed was, zijn volk niet bedreigd zou hebben en dat dat ergens op den Antichrist zou gezien hebben? En Rom. XII:1,2, Ik bidde u, broeders, door de ontferminge

Gods, wordt dezer wereld niet gelijkvormig. Dat ziet niet op den wereldschen zwier, noch op de gewaden, maar op de religie van Joden en Heidenen: 't is, wordt ze in hun godsdienst niet gelijk. Hoe kunnen zij 't verzinnen, daar de Apostel zoo menigmaal spreekt over de sieradiën der Christenen en wil dat ze toch de wereld ook daarin niet gelijkvormig zouden worden, daar zij uit verlost zijn. Daar komt de Apostel en hij geeft zulke teksten, daar zij niet uit kunnen, 1 Cor. XI: 13—15 en 1 Tim. II: 9. Daar handelt hij van den onnatuurlijken opschik, mannen en vrouwengewaad, vlechtingen des haars, 't welk de heilige mannen alzo niet gedaan hebben. En 1 Petri III: 3, 4, daar toont hij dat zij een ander versiersel moeten hebben. Dat klemt.

Maar weet gij wat ze daarop hebben? Dat geven ze dien draai, dat ziet op tijden der vernedering, zeggen ze, op vastendagen, op tijden van benauwdheid, als God roept tot geweene, gelijk als te Ninevé, dan ging de koning zelfs in zak en assche en met gescheurde kleederen; op eenen tijd, als wij ons vernederen moeten over zonden, want God zegt: doet uwe sieradiën weg, als de ondergang gedreigd wordt, of als God ons eens op de toets stelt of wij 't wel al om Hem zouden willen verlaten, of als wij eens bij een heilig mensch moeten gaan, gelijk als Jerobeams wijf. Daar spreekt God van, zeggen ze, als Hij zegt: laat uw sieraad zijn niet in goud of zilver, maar laat het onverderfelijk zijn. Zoo spreken ze, als 't zoo klemt.

Ja, zult gij zeggen, om een tekst of twee, die er in den Bijbel staat, zou ik het daarom laten? Zoo, daar moesten wij wezen, dat is de zonde vrij uitgesproken, dat is, altijd wederstaat gij den Heiligen Geest, of veracht gij den rijkdom van de verdraagzaamheid Gods? Om een tekst twee of drie het niet te laten! wel al was 't maar een halve. Wel daar zijn er wel honderden of duizenden. Die zoo de teksten verkeeren, doen 't om met de vromen te spotten; ze maken dat de wereld gestijfd wordt, ze zijn schuldig aan 't pleisteren met looze kalk. Men weet ingang bij de wereld er door te vinden, en men wil er zelfs niet naar hooren. Ons harte gruwet er van! Zoo goddeloos te zijn, om een tekst twee of drie zou ik het daarom laten? 't is een gruwel.

2. Wat zijn nu de vonden? Die moeten we ook eens zien.

a. Waartoe heeft God ze gemaakt? Ik antwoord: tot noodig gebruik en tot Zijne eere. Waartoe is de wijn, om u zat te zuipen? Neen, het goud en zilver is tot Mijne eere, zegt God. En zoo kunnen wij van elk schepsel zeggen. Daar hebben wij voorheen verscheidene dingen van gezegd. God heeft het gebruikt om 't

wereldlijk heiligdom af te prenten ; om als een flauwe prente van de hemelsche dingen te zijn; om een flauwe prente van den Middelaar in al Zijne heerlijkheid te wezen, van den mantel Zijner gerechtigheid en 't kleed des heils, om zoo die heerlijkheid van den Middelaar als in een flauwe prente af te beelden, is dat zoo kostelijk, hoe kostelijk moet dan de Middelaar God-mensch zijn?

6. Gij zult zeggen : wij hebben al vele vonden. **Willen** wij ze eens optellen? Wij kunnen er bij zeggen, dat we ze weg kunnen blazen. Welke zijn die vonden?

1. Elk doet het wel, dat is u immers tegen. Volgt het dan niet na, zegt God, Exod. XXIII : 2. Gij moet onder die velen niet zijn, die gaan op den weg, die tot het verderf leidt, Matth. VII : 13.

2. Een tweede vond is : het staat zoo fraai. En 't staat zoo leelijk, zeg ik, voor God. Als wij u het leelijke in eene prente konden toonen, eer gij het deedt, gij zoudt zeggen, dat en zal ik mijn leven niet doen ; als er dan een andere zwier komt, dan is 't vorige leelijk, dat tevoren zoo fraai was.

3. Een derde vond is, men moet zich niet gekkelijk aanstellen. Ik zeg, hoovaardij is altijd gek, nederigheid is altijd wijs. Gij stelt u met uw hoovaardig gewaad zoo gek aan, dat de menschen uit de huizen komen **geloopen** om uw gek gedrag, om uw gek gedrag zien zij en wijzen zij u na.

4. Een vierde vond is, men moet onderscheid kennen tusschen den een en den ander. Maar nederigheid is de beste distinctie, die zich allerbest wil aanstellen moet nederig zijn. Ik zal mij nog geringer aanstellen, zei David, 2 Sam. VI : 22.

5. Een vijfde vond is, men moet een best kleed hebben. En welk is dat ? Ootmoedigheid. Moet dat bestaan in den zwier, of in de stoffe tot gebruik? Het en gelijkt niet. Nog eens, uw beste kleed moet zijn : doet aan den nieuwen mensch, dien mantel van Christus gerechtigheid, 't kleed des heils, 't gewaad des lofs.

6. Een zesde vond is, men kan anders in geen eerlijk gezelschap komen, of men zou bespot en aangesproken worden. Ik antwoorde u : een eerlijk gezelschap dat is nederig, niet hoovaardig, gij zoudt beter anders spreken. Spotten zij dan met u, dat is dan zonder reden en zonder oorzaak. Is 't niet beter dat menschen met u spotten als God ?

7. Een zevende vond is : ja, mijn harte woelt meer als ik het niet opvolge als dat ik het late. Dat geloof ik wel, als gij onder die wilt zijn. De duivel houdt zijn huis in vrede, laat het liever woelen.

8. Een achtste vond is : ik voel geen hoogmoed, ik ben 't ge-

wend. Dat blijkt wel anders, aan uw stil omzien en 't luisteren wat anderen van u zeggen en 't kittelen in uzelfen.

9. Een negende vond is, dan ben ik aangenaam bij de menschen. Ik doe er bij, en onaangenaam bij God.

10. Een tiende vond is : ik kan 't doen. Wel doet liever minder. Moet gij al doen wat gij kunt ? Gij kunt u wel zat drinken en hoereeren, moet gij het daarom doen? De Apostel, had die geen macht om een vrouw mede te nemen, en traktement te nemen? Men moet niet al doen wat men kan. Kunt gij niet nederig ook zijn? Moet gij dan hoovaardig zijn? En kunt gij 't met een goed gemoed ook zijn ?

11. Ja maar, zult gij zeggen, de nederigen hebben zulke hoovaardige harten van binnen? Dat is niet altijd een gevolg; zij kunnen wel nederige harten hebben. En hebben zij hoovaardige harten, dat bekermen en beklagen zij. David bad er tegen, en zei: houdt mij toch terug van trotschheden, Ps. XIX: 14. Vat gij het? Als de vromen hoovaardige harten hebben onder een nederig gewaad, daar geven zij altoos geen aanstoot mede.

12. Dan zeggen zij, ik heb een nederig harte onder den tooi. Dat baart suspisie, de zaak ligt tegen u. Ik heb mijn leven niet anders gezien als spreekt alzoo, ende doet alzoo, Jac. II: 12.

13. Dan zegt gij : 't bestaat niet in 't uitwendige. Wie heeft u dat ooit gepredikt, dat de genade in kleederen en in gewaad bestaat? Maar God let ook op het uitwendige. Als men dat dan zoo predikt dat gij er niet uit kunt, dan is 't, zoo een heeft niet veel gestudeerd, dat is dan niet wijs; dat heb al mijn leven gezien, als de pijlen van den koning scherp worden, als de hamer op het harte klopt, dan is 't niet wijs. En dan is het dwaze Gods wijzer als al het menschelijke wijze, en 't zwakke Gods sterker als al het sterke; dat gij niet wijs en zwak rekent, is sterk. Let er maar op, als de wereld begint te zeggen, dat is niet geleerd, dan klemt het, dan zijn de pijlen scherp, dan moet gij een brandijzer nemen.

14. Dan is 't, ja de predikanten doen zelf mede. En 't is mogelijk maar al te waar, ja zij pleiten er wel voor, zij pleisteren wel met looze kalk, zij spotten zelfs wel met de vromen en maken ze uit voor al wat leelijk is. Wat zegt God? De leiders **dezes** volks zijn verleiders en die van haar geleid worden, worden ingeslokt, Jes. IX: 15. Ze hebben dikwijls gebrek aan licht, hunne wachters zijn als blind, zij en weten niet, Jes. LVI : 10. Meent gij dat al de predikanten genade hebben en in den hemel zullen komen?

Het scheelt veel, daar zijn er zooveel die een steenen harte hebben en die de vromen bedroeven.

15. Ja, zegt gij, de vromen doen mede, en was 't zulk een zonde, zij zouden 't niet doen uit vreeze Gods, die zou hun terug houden en de genade ; wij bekennen 't, zij doen veel teveel mede, ze zijn in verval, hun glans is van hen geweken, zij stijven de goddeloozen. Wij wenschen uit den grond van ons harte, wil Israël hoereeren, dat Juda niet schuldig worde ! Daar heeft God u teveel licht toe gegeven, vrome. Bekijkt ze in de gezelschappen, zij weten zoowel als de beste wereldling in gesten en tooi de wereld te volgen. Gij zoudt beter boersch wezen.

Daar hebt gij de acht teekens. Wij zijn blijde dat wij 't verhandeld hebben. Is 't zoo aangenaam niet, 't is daarom te min of te meer. Gijlieden zijt niet blijde, en sommigen misschien blijde. Daar zijn er misschien al, die nu niet hier geweest zijn, omdat dit verhandeld moest worden. God kent dat al. Wij willen geen heerschappij voeren over 't erfdeel des Heeren. Zoo hebben wij al die vonden gehad. Nu hebben wij in 't vervolg Gods kinderen nog wat te behandelen door eene ernstige aanspraak. En dan zullen wij ook tot een wereldling zeggen, zijt gij dan nu zoo getroost, God tegen u te hebben? die groote Majesteit tot uw worstelaar te hebben? Gij hebt het exempel in de duivelen, die God daarover geoordeeld heeft. En gij, die God vreest, weest teeder, wilt gij veel van God genieten, inwendig en uitwendig. God zegene dit Zijn Woord aan ons elk, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-VIJFTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin vier dingen :

- I. Waar een vrome door zijn wereldschen opschik uit gevallen is?
- II. Waar hij er door in gevallen is?
- III. Wat kwaad hij aan de wereld doet?
- IV. Wat kwaad hij daardoor aan de vromen doet?

Wij lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij zijn een zaad dat de Heere gezegend heeft.

Die tekst is een lichtende en brandende kaars in den Bijbel; zij geeft de predikanten hun plicht te kennen, zij geeft de vromen ook hun plicht te kennen. Zij geeft de predikanten eene les, dat zij aan dat gezegende zaad wat blijkes geven zouden, waar 't aan te kennen is, dat zij van dat gezegende zaad zijn ; houdt van dien raad Gods niet achter, zegt God. Maar de vromen hebben ook hun plicht te betrachten; doet uw best, zegt God, om te weten, of gij van dat gezegende zaad zijt; gaat, verneemt er naar, wordt ook met lust bevangen; als gij al die blijkes gehoord hebt, gaat en zit dan eens neder, en ziet of uwe schatkamertjes met al zulke blij kjes vervuld zijn ; en als gij ze gevonden hebt, weest blijde, en toont dat gij ze hebt, en zoekt zoo deze les te betrachten, met daar blij ken van te geven, dat gij van 't gezegende zaad zijt. En wij zullen ook onzen plicht zoeken te betrachten.

Wij zijn gebleven in u eenige blijken en teekenen te geven, waaraan dat gezegende zaad te kennen is, dat zij het gezegende zaad zijn, aan alle plaatsen, zij alleen, zij zeker, zij altijd, in alle stonden heeft er God, die van dat gezegende zaad zijn. Twee en dertig blijken lieten wij laatst op een stijl staan. De tweede reis voor deze zeiden wij, ik zal er u weder acht geven, en dat waren deze : 1. Zij leefden naar den Bijbel. 2. Niet naar de gewoonte van de wereld. 3. Zij leefden niet naar hunne onwedergeborene consciëntie. 4. Niet naar de voorzienigheid. 5. Zij leefden en wandelden door 't geloof. 6. Zij leefden met zeer veel liefde.

7. Het was een volk, dat een zuiver wit, zuivere oogmerken had; zij vraagden zoo dikwijls aan den Heere, zou dit of dat wel tot Uwe eere wezen? 8. Zij waren zoo handelbaar.

Toen gaven wij u er laatst nog acht en wel: 1. Het waren zulke bidders, zulke worstelaars, zij konden in de bres staan. 2. Zij lieten er zich aan gelegen liggen, wat God antwoorden zou. 3. Het waren zulke dankers. 4. Zij waren zoo lijdzaam, zoo geduldig als een lam, de slagen van menschen en van God openden hun oog, en 't sloot hun mond; zij hoorden de roede en wie ze besteld heeft, Micha VI : 9. 5. Het waren zulken, die om geen bitter van God afscheiden, als er maar geen toorn in hun kelkje was. 6. Het waren menschen, die liever van alles scheiden als van God, Rom. VIII. 7. Het waren menschen, die zoo genereus waren, in alles, zeggen zij, vertrouw ik God mijn zaak toe. 8. Het waren zulke schepseltjes, die dien zegen hadden, zij zoeken van het kwaad niet overwonnen te worden, maar zij overwinnen het kwade door het goede, zij willen liever wat meer doen als anderen.

Toen beloofden wij er nog acht, dat is heden. Nu zouden wij u er nog acht geven. Tegenwoordig dan deze :

1. Eerst, daar is er geen een van dat gezegende zaad, of hij is een vijand van den duivel. Zoo haast wordt iemand geen vriend van God, of die in de hel zijn worden zijn vijanden; ze zijn hun tot vijanden geworden, en ze zeggen zoo goed wederom: gaat gij rondom ons, zoekende ons te verslinden, ik zal u ook zoeken te beletten dat gij niet over ons heerscht. Zoo wakker als de duivel begint te heerschen, zeggen ze, wijkt van mij, gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, Hand. XIII: 10.

Zij liggen alle dag op hun knieën en bidden dat gebed, dat de Zaligmaker boven doet, bewaart ze van den booze; zij zeggen: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.

2. Zij zijn vijanden van hun eigen zelf. Dat is een wonderlijk volk, zult gij zeggen, zal iemand zijn eigen vleesch haten? Het eigen komt voor God niet te pas. Zij gaan niet te rade met vleesch en bloed, Gal. 1 : 16. Ik bedwing mijn lichaam, zeggen ze, en ik breng het tot dienstbaarheid aan den Heere, 1 Cor. VIII: 27. Zij zijn vijand van hun eigen verdorvenheid, die willen zij kruisigen, Gal. V: 24. Dat zondig eigenzelve, dat brengen ze daar het 't meest gedrukt kan worden, bij de liefde Gods, bij hun dood, bij het oordeel; zou ik wel zoo voor het oordeel durven komen? Zij maken een verbond met al hun leden, met hun oor, met hun oog, en zij zetten een wacht aan hun harte. Wat voor een wacht?

De vreeze Gods; vreest gij dan God, als gij zoo zondigt? Wat nog? De liefde Gods; hebt gij dan God lief, als gij zoo op uw eigen gezet zijt? Wat nog? Een goede consciëntie, zij behoeden haar herte boven al dat te bewaren is, Spr. IV: 24. Wat nog? De alwetendheid van God.

3. Ook is dat gezegende zaad daaraan te kennen, dat zij niet alleen vijand van den duivel en vijand van zichzelf zijn, maar zij toonen ook hun vijandschap tegen hun bloedvrienden, die hun in den weg zijn om hun plicht te doen. Dan geldt er geen maagschap, dan zeide de Zaligmaker zelf: vrouwe, wat heb Ik met u te doen? Joh. II: 4. De lieve Heere Jezus had nochtans wel geleerd, eert vader en moeder. Job en David wisten wel dat zij hun vrouwen als het zwakkere vat eeren moesten, maar als zij hen hinderen, dan zij Job, gij spreekt als een der zottinnen spreekt, Job II: 10, en David, al heb ik mij zoo gering aangesteld, gij zult omkomen, maar ik zal verheerlijkt worden, 2 Sam. VI: 22.

4. Zij zijn vijand van de wereld en al het fraaie, hun hart zit er niet in, zij zoeken zich geen groote dingen. Het is maar een gedaante, de wereld, die gaat voorbij, 1 Cor. VII: 31 en Joh. 11: 17. Ons hart zit er niet in, zei Paulus, wij zien de tijdelijke dingen niet aan, 2 Cor. IV: 18. Tegen de wereld zeggen zij, o gij verleidende tooveresse, hoe menige ziel hebt gij verleid, gij zijt mij een gebroken bak.

5. Het vijfde teeken is: zij zijn vijand van de goddeloozen, niet als particuliere verongelijkers van hen, maar als verongelijkers van hun God en Vader. Zou ik niet haten, zeggen zij, die U haten? Ik hate ze met een volkomen haat, Ps. CXXXIX: 22. Zij kunnen de kwaden niet verdragen, Openb. II: 2. Zij mengen zich in strijd met en tegen de godloozen, Spr. XXXVIII: 4. De goddelooze is den rechtvaardige een gruwel.

6. Zij zijn vijand van kwade middelen om zichzelf te redden; raken zij in ongelegenheid, is er een kwaad middel, ze willen 't niet gebruiken om zichzelf te redden. Had Jozeph die dame ter wille geweest, hoe had hij zich kunnen redden! O zij weten hoe kwalijk het anderen bekomen is, een Abraham en zijn zoon Izaäk, en David bij Achis, en Petrus in de zaal. Job zeide, ik had er een menigte kunnen verdrukken, maar de vreeze Gods hield mij terug, Job XXXI: 21-23.

7. Nog eens, ze zijn vijand van dwalingen en ketterijen in de leere; die schapen kunnen die verkeerde klanken niet hooren. Luther zeide: eer val de hemel als dat ik iets van de dwalingen zou aannemen. Goddeloos te leven zonder bekeering en tranen

is schrikkelijk; dwalingen zijn tegen de bekeering en tegen de tranen, daarom spreekt de Apostel den geest der dwalingen tegen, 1 Cor. XV. Gij dwaalt Sadduceën, **zeide** de Heere Jezus, Matth. XXII : 29. Met dwalingen vereenigen zij zich nooit, wat letter een ketter heeft.

8. Het achtste **teeken** is: ze zijn vijanden van velerlei vonden. Elke dwaas zal de schuld verbloemen, Spr. XIX : 9, ze willen er geen gebruiken, noch er geen gebruikt hebben, zij bemantelen niet 't gene dat niet recht is; **zoo** er iemand kwam, die **zeide**, 't is **zoo** of **zoo** niet, gij zijt mij een nietige medicijnmeester, zeggen ze; ik vind mij schuldig, zeggen ze, en zij maken hun oprechtheid aan den Heere bekend ; ik heb geen **verschooning**, zeggen ze, noch geen vijeblad voor mijn schande.

Ziet daar wederom acht teekenen. 1. Zij zijn vijand van den duivel. 2. Zij zijn vijand van hun eigenzelf. 3. Van hun vrienden. 4. Van de wereld. 5. Van de goddeloozen, daar zijn ze niet familair mede ; zij zullen mijn boezemvrienden niet zijn, zeggen ze. 6. Zij zijn vijanden van kwade middelen. 7. Van dwalingen; daar zal ik in eeuwigheid niet mede vereenigen, zeggen ze met Paulus, en ais Job, mijn voet is niet geweken uit uw pad, Job XXIII:11. 8. Zijn er vonden, die niet recht zijn, ze haten ze in **zichzelve**n en in anderen.

Gij weet dat wij laatst onder de hand hadden den tooi. Het tiende **teeken** van den genadestaat, de nederigheid, hebben wij afgehandeld. Wij dachten, laat ons niet ten gravegaan, **zoo** God ons laat leven, voor dat wij voor de gemeente de sieradiën van een Christen afgehandeld hebben, en dat hebben wij gedaan. Laatst hadden wij drie dingen. Eerst, ik ben blijde dat ik voor mijn einde dat afgehandeld heb. Ten tweede, gij zijt misschien niet blijde. Ten derde gingen wij **toon**en de vonden, die de vromen en de **onvromen** hadden voor hun zwier. Nu zullen wij weer drie dingen hebben, of misschien vier. Ja vier.

Eerst, vromen met uw wereldsche opschik, waar zijt gij uitgevallen? Dan, waar zijt gij ingevallen? Dan, wat kwaad doet gij er door aan de wereld? Dan, wat kwaad doet gij er door aan de vromen? Wij zullen 't zoeken **zoo** ver te brengen als wij kunnen. En als 't de Heere dan belieft, zullen wij **Gods** kinderen eens hartelijk aanspreken, en zeggen, zet u, laat ons in uw gemoed eens in, laat ons de nederigheid u zoeken in te prenten, opdat gij moogt wederkeeren tot uw vorig gedrag. Nu dan,

I. Vromen, waar zijt gij uitgevallen?

II. Waar zijt gij ingevallen?

III. Wat kwaad doet gij aan de goddeloozen?

IV. Wat een smarte doet gij de teedere vromen?

I. Wat het eerste aangaat, zit hier een vroom mensch, gelijk er zijn, bekijkt uwe sieradiën eens, en bedenkt uwen vorigen tijd, sedert dat gij eerst gedachten kreeg om naar God het te wenden, zijt gij niet ergens uitgevallen? Zegt gij, waaruit?

1. Eerst, de sieradiën zijn zoo leelijk niet meer als voorhenen. Als de Geest in uw harte kwam werken, toonde Hij hoe hatelijke zonde de verheffing van het harte was. Ik heb een gruwel, zegt God, van Jacobs hoovaardij, Amos VI. En gij had al zulken gruwel van de pracht als God, uw harte schrikte er voor. Ps. XIX: 14. Houdt Uwen knecht ook terug van trotschheden, laat ze niet over mij heerschen, dan zal ik oprecht zijn, ende rein van groote overtredinge.

2. Als de Geest in 't eerste in 't harte des menschen komt werken, hebben zij zulk een schrik van den hoogmoed, dat ze wel zeggen zouden, als ze de wereld in hare sieradiën zien, mijn God, ik geloove niet dat dat mijn leven mijn zonde zal worden. Toen was uw harte als Azahel, als de Profeet tot hem zeide dat hij de zwangere vrouwen zou opsnijden; zoude ik dat doen? zeide hij; hij kon dat niet gelooven. Had men 't David eens gezegd, als hij zeide, ik zal mij nog geringer aanstellen, dat hij over de verheffing van zijn harte van Joab nog aan zou gesproken moeten worden in 't tellen van 't volk? Had men 't Petrus eens gezegd, dat hij zijn Heere zoude verloochend hebben! De Heere zeide 't hem zelf, en hij geloofde 't niet. Dat men tot u gezegd had, gij zult nog zulke sieradiën dragen, gij zoudt het niet geloofd hebben. Als de Geest eerst in uw harte kwam, leidet gij ze daar neder, gij zoudt ze wel opgesloten hebben, daar 't geen zon of maan zag, of dezelve geworpen voor de mollen en vledermuizen. Met dat gij den ouden mensch uitschoot en den nieuwen aandeed, omringden u toen de hoovaardij als een keten, of waart gij met ootmoedigheid bekleed?

3. Als gij uw pronk nog niet kondet afleggen, hadt gij dan wel ruste. Ik heb er ontmoet, die konden er in 't eerste zoo niet af, maar hun harte brandde, zoo wakker als dat ze het met hun ooggen aanzagen, zij gingen naar huis en leiden 't daar neder; hun sap wierd veranderd in zomerdroogten, als Ps. XXXII: 4.

4. Als de Geest in uw harte kwam werken, hoe ijverdet gij voor de nederigheid! gij zoudt elk wel hebben willen opwekken tot nederigheid.

5. Als gij een vrome zaagt, of die in overtuiging leefde, die

nog niet af wilde van den tooi, gij zoudt heel hun staat er over in twijfel getrokken hebben, gij zoudt wel gaan zeggen hebben, zijt gij vroom, hebt gij overtuigingen, gij lijkt eer een kermispopje.

6. Tevoren, als gij zoo nederig en klein waart, uit- en inwendig, hoe wel ging het u toen? Daar het huis des nederigen is, daar is de zegen. Obed-Edom, hoe nederig was hij? God zegende hem. In het huis des nederigen ligt de zegen voor de deure.

Het gaat met de ziele als met Gajus, zij varen wel naar den inwendigen mensch.

Let er toch op: hebt gij teveel van de sieradiën van de wereld, dan zult gij tot die zes dingen vallen: 1. De sieradiën zullen u zoo leelijk niet meer zijn als te voren. 2. Gij zoudt te voren niet geloofd hebben dat gij in zulke zonden zoudt hebben kunnen vallen. 3. Al kondet gij de sieradiën meteen niet verlaten, gij hadt evenwel geen rust; als David, hij kon in deze niet gaan, 1 Sam. XVII : 39. 4. Gij hadt zooveel ijver tegen den hoogmoed, gij wekte elk op tot nederigheid. 5. Gij spraakt elk aan over zijn hoogmoed. 6. In uwe nederigheid ging het u wel, God woont daar. Nu daar zijn de vromen uitgevallen, dat ziet men onder klein en groot.

II. Waar zijn zij ingevallen, als zij de pracht beginnen lief te hebben?

1. Eerst, in een ongevoeligheid, wat een lichte zaak is 't hun geworden ! ze hebben er geen klopping, geen aandoening over. Wat is de reden? De zonde, die hen zoo lichtelijk omringt, daar zijn ze ongevoelig onder. In ziekte en accidenten is gevaar, als er ongevoeligheid is.

2. Daar zijt gij ingevallen, dat gij uw vorige genade voor geen genade begint te rekenen, gij begint uw vorige teederheid voor dwaasheid te houden; tevoren was ik zoo dwaas, zegt gij, als ik daar en daar op zag. Schrikt, verveelt u uwe teederheid, houdt gij 't voor geen genade, zegt gij ik was niet wijzer?

3. Daar zijt gij ingevallen, dat gij uw verval begint te rekenen voor genade en voor wijsheid, gij zoudt wel gaan danken er voor : Ik danke God, zegt gij, ik ben nu beter verlicht. Wel, zegt Paulus, gij stelt uwe wijsheid in uwe dwaasheid. Is uw verval wijsheid? Ja, zoo gaat het: Wij kunnen zeggen, gij liept te voren wel, wie heeft u verhinderd? Dat is wijs te zijn in zijn eigen oogen.

4. Daar zijt gij ingevallen, dat gij zegt, de genade bestaat in zulke kleinigheidjes niet, even of 't onverderfelijke versiersel 't verderfelijke versiersel niet omver moest werpen.

5. Daarin zijt gij gevallen, dat gij uw verval voor genereusheid

reken ; gij wilt u met geen fymelarij ophouden, gij zijt zulk een splinterkijker niet, gij zijt genereus godvruchtig. Dat is recht als de goddeloozen.

6. Als gij in de kerk gaat, of als gij een boek of tractaat leest, gij houdt meer van verstand als dat de consciëntie raakt ; al is 't een valsche genaamde wetenschap, die zal dan boven de bediening, die tevoren zoo scherpsnijdende was, in zooveel meer waarde bij u zijn.

7. Dan zijt gij stout, omdat gij de wereld gelijk zijt, dan steekt gij uw hoofd omhoog, zoodat men wel zou zeggen, als men in een gezelschap komt, zit hier een Saul onder ? Zit hier een vrome onder? men zou met moeite moeten zien of er wat meer in u was, als in de rest. Ziet toe, zei Jehu, of hier niet nog een Propheet des Heeren is. Men moet zeggen, als men in een gezelschap is, de vromen zijn zoo adret als de rest in hun gesten, tale, gedrag.

III. In de derde plaats moeten wij toonen, wat kwaad gij aan de wereld doet ; dit kwaad :

1. Dat de wereld tegen de teedere vromen zegt: al wie van de uwe zijn, zijn zoo wijs niet, en zij beginnen dezulken te prijzen, omdat zij niet teeder en nederig zijn, maar God die prijst hen niet, die naar de wereld zoo gelijken. God laakt ze. Petrus is zoó wijs niet, zeiden zij, als Paulus, hij at met die uit de besnijdenis waren, hoe Paulus, zeiden ze, gij zijt wel een wijs man !

2. Al de argumenten, die wij tegen den tooi tevoren hadden, vallen dan gemakkelijk omver. Wij toonden haast dat zij spraken als uit één mond, vroom en onvroom en zoo is 't of ze al één buidel hebben.

3. Gij stijft de goddeloozen, zoodat zij de teedere vromen haten en vervolgen. Wat zegt de wereld? Uw eigen volk heeft u aan mij overgeleverd. Zoo stijft gij ze en zij doen de anderen veel kwaad.

4. Gij maakt dat de wereld zich bedriegt; kan uw pracht, zeggen ze, met genade bestaan, mijne ook, hebt gij genade, mogelijk heb ik er ook. Op dat mogelijk, daar gij ze in stijft, vallen ze in de helle ; gij gelijkt mij uitwendig, ik kan mogelijk inwendig u ook wel gelijken.

IV. Ten laatste, teedere vromen, die nederig zoeken te leven, wat kwaad doet gij die ?

1. Eerst, gij doet ze een innige smarte in hun harte hebben, gij doet ze zoo zeer, als zij in de kerk komen, gij geeft ze zulk een snee in hun gemoed, als zij uw gedrag zien, zoodat zij 't wel voor God moeten zeggen altemets, dat het hun zulk een smarte is.

2. Gij doet ze zuchten, Jac. V: 9. En zucht niet tegen malkanderen. God heeft daar geen lust in, gij zoudt ze beter verblijden.

3. Wat smarte doet gij ze ? Gij kunt ze zelfs tegenvallen en belachen in hun nederigheid.

4. Gij maakt dat teedere vromen met hun kinderen geen raad weten, Wat doet gij, gij maakt dat de kinderen redenen tegen hun teedere vrome ouders voeren, daar zij over zuchten ; die teedere vrome vader en moeder zucht over u en over hun kinderen.

5. Weet gij wel wat? Gij zoudt uw hoofd op 't laatste wel van hem afkeeren en gij zoudt meer hellen om met de wereldwichten om te gaan als met de teedere nederigen. Wat denkt gij ? Meent gij dat het geringe dingen zijn? De kerke Gods is zwaar vervallen. Denkt eens, hoe 't zal zijn, als gij daar als een veracht slijm zult zijn. Stelt zoo al maar uw eere in uw schande. Het lust Gods teedere kinderen niet, die zullen in de nederigheid zoeken voort te gaan.

Nu zullen wij in 't toekomstige nog acht teekenen geven. Dan een ernstige aanspraak aan de vromen doen. En dan een vraag, wordt gij nog niet geprikkeld tot ootmoedigheid? En wij zeggen, zijt gij inwendig nederig, spreekt dan zoo en doet dan zoo. De Heere zegene nu dit Zijn Woord aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD_EN-ZESTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Al is 't dat de Predikstoel zwijgt, wat al ernstige aanspraken de vromen al hebben, om hen tot de nederigheid aan te zetten.
- II. Een ernstige aanspraak van Gods wege.

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn, dat de Heere gezegend heeft. Als gij een kind Gods tegen komt, zoo zult gij hem kennen dat het een zaad is, dat van den Heere gezegend is, als gij hem met verstand beziet.

Gideon, die had eens een vliesje, daar wat dauw op was, daar kwam een heele schale met water van ; hier is ook zoo een vliesje. Wij hebben u verscheidene kenteekenen gegeven, daar gij het aan kunt zien, dat iemand een zaad is dat van den Heere gezegend is ; wij zullen er nog acht bijvoegen. Weet gij waar het aan te kennen is ?

1. Eerst, daaraan, zij zullen bezig wezen met een verbond te breken. Zij hebben een verbond gemaakt met de zonde en met den dood, en een voorzichtig verdrag met de helle. Zij hebben een verbond gemaakt met het zondig gezelschap, daar hadden ze tegen gezegd: ik zal u houw en trouw zijn, wij moeten malkander trouw zijn. Zij hebben een verbond gemaakt met de valsche leer en met de zonde. En wat is de zondaar zijn meester trouw! De uitspraak is, anderen mogen God dienen, die willen, maar ik en mijn huis zullen de zonde doen volgens het verbond, dat wij opgericht hebben. Maar dat gezegende zaad zegt: ik breke dat verbond, van den dag van mijn overtuiging tot den dag van mijn dood, heden zeg ik dat op.

2. Niet alleen breek ik dat, zegt het gezegende zaad, maar ik maak een ander, dat van Aza, dat van Hiskia, dat van David; dat hetgeen al de vrome harten hadden, die zeiden, 't kwam in mijn harte een verbond met den Heere te maken, dat kwam ook in hun harte op; anderen mogen de zonde dienen, die willen ; maar ik en mijn huis, wij zullen den Heere dienen, Joz. XXIV : 15.

In alle dezen maken wij een vast verbond, Neh. X, Esra VI. Ik doe 't niet haastelijk; ik wil hier niet te snel zijn met mijn mond; ik heb er bij nedergezeten, en gezien wat er op loopen zal; ben ik in 't verbond met God, heb ik 't andere gebroken, ik weet wel dat ik veel tegenpartijdige dingen zal moeten ondergaan, ik doe het evenwel, en ik bid dat de Heere mij helpen wil.

3. Het derde, daar gij dat gezegende zaad aan kunt kennen, is: zweert God aan mij, zeggen ze, ik zweer ook aan God. Zij brengen zichzelf onder de allergrootste verplichting; Gij zijt mijn getuige, Heere, zeggen ze, de plaatse, de muren, al wat er is. Mijn getuige is in de hoogte, zeggen ze met Job, Kap. XVI : 19, en met David, Ps. CXIX : 106, ik heb gezworen en zal 't bevestigen, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid. Heere, Gij hebt mij als een belofte gezegd dat elk bij Uwen name zweren zou; ik kome dan in den eed; zoo Gij de almachtige, de alwetende, de alomtegenwoordige, de rechtvaardige God zijt, zoo toont het dat Gij 't zijt, zoo ik het niet meen, in mij te straffen; maar indien ik het meen, in mij te zegenen. De rechtvaardige vreest den eed, Pred. IX: 2.

4. Gij zult ze daaraan kennen; zij nemen hun hand, hun harte, hun tong, en zij onderteekenen 't wel met pen en inkt, al was 't met hun bloed, daar zetten ze hun naam onder, en dat ik geschreven heb, zeggen ze, dat heb ik geschreven; wij, onze oversten en vorsten zullen 't onderteekenen, zeiden Ezra en Nehemia. Jes. XLIV : 5, daar zeiden ze het, ik ben des Heeren, en ze schreven het met hare hand. Zij schrijven 't niet zoo zeer met inkt en pen, als wel met hun ziel. Ik heb het met mijn hand geschreven, dat is mijn gewoonlijk handschrift, zei Paulus. Mijn ziel, zeggen ze, mijn geest schrijft het; dat uitwendige willen ze juist zoo na hun dood niet gezien hebben, ze willen niet dat dat teveel bekend wordt, ze doen 't zoo in den geest.

5. Gij kunt ze daaraan kennen: ze zijn navolgers van de besten in de wereld, God, Jezus, de teedere godzaligen. Och, zeggen ze, 't komt mij voor dat ik geen schoonheid heb als ik niet naar God gelijke. Matth. V : 48, Weest gijlieden volmaakt, gelijk Uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is. 1 Petri 1: 15, 16, Zijt heilig als God, die u geroepen heeft. Weest heilig als uw Vader, zijt navolgers Gods, als geliefde kinderen, Eph. V : 1. Ze zijn ook navolgers van Christus, volgens 1 Cor. XI: 1. Het leven van de hemelingen is hun voorbeeld, de engelen daar zoeken zij 't zoo nabij te brengen als ze kunnen. Dan zijn ze navolgers van de beste vromen, die daar staan en blinken in den Bijbel, een Job,

een Abraham; laat ik die toch navolgen, dewijl wij zoogrooten wolk van getuigen rondom ons hebben liggende, Hebr. XIII:1.

6. Het zesde is: ze zijn zoo hemelsch in hun overdenkingen. Col. III: 3, zij bedenken de dingen die boven zijn. Zij zouden zoo gaarne eens bij den Heere in den hemel komen; het werk van de zaligen zoeken ze hier al te doen; zij spreken dikwijls van den hemel, die stad, dat goed, en zij zeggen, wij hebben daar zulk een schat; ze zijn hemelsch in hun verwachting, hemelsch in hun verkeer; onzen wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, Phil. III: 20, zij zoeken zoo te leven, totdat ze daar binnen gevonden worden in die plaats; dien heiligen en veiligen hemel hebben ze hier al in 't harte.

7. Het zijn zulke schoone menschen, in al die genaden en deugden, die ze bezitten, gij zoudt ze stelen; uw lust moet er in zijn, 's Konings harte zat er in, die zeide, wel schoonste onder de wijven, wel gij zijt als een lelie onder de doornen! Hoogl. I: 8 en 11: 2. Gij zoudt ze stelen uit- en inwendig; zij zijn bekleed met goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid. De wereld moet zeggen, ik kan er niet bij halen. De rechtvaardige is overtreffelijk ker als zijn naasten, Spr. XII: 26. Wat doet gij boven anderen? Matth. V : 47.

8. Zij zijn eeders van de vrije genade, in al hun genade, die ze bezitten, eeren ze de vrije genade. Dat woord van de booze vijanden tegen dien blindgeborene, geeft God de eere, Joh. IX: 24, dat estimeeren ze en zij zeggen, hebben wij iets, niemand komt de eere toe als God. Hoe meer zij van de genade genieten, hoe minder zij van zichzelf denken, hoe grooter en heerlijker God bij hen is.

Daar hebt gij er wederom acht, als 't God belijft, daarna nog acht teekenen. Gij weet, dat wij van de nederigheid voor onze krankheid gemeld hebben. Wij hebben de nederigheid op een predikatie of twee afgehandeld. Als het God belijft, zullen wij 't misschien zoo allengskens weer ten einde brengen. Wij zeiden laatst, waar zijt gij uitgevallen, waar zijt gij ingevallen, wie zijt gij toegevallen, wie zijt gij tegengevallen ? En dat hebben wij toen uitgebreid. Vrome menschen, die tevoren zoo teeder waart, waar zijt gij uitgevallen ? Waarin ? Wie toe ? De booze wereld. Wie tegen ? God en zijn volk. Toen zeiden wij dat ons dit nog overbleef : Eerst, velen spreken u aan, of de predikant op den stoel 't niet doet, velen doen het. Ten tweede zeiden wij, wij beloven dat wij het ook zullen doen. Ten derde, wat antwoordt gij, wie geeft het beste antwoord ? Eindelijk, als het God belijft,

zullen wij een innerlijk en opwekkend woordje zoeken te spreken en zoo uw afkeer van dit weg te nemen, en u te onderwijzen wie hierin bezig is, en dan hopen wij 't zoo te sluiten. Dan gelooven wij, als gij willig zijt geweest, dat elk zijn bescheiden deel zal hebben. Nu moeten wij toonen:

1. Al spreekt altemets de predikstoel niet veel, daar zijn evenwel nog hartelijke aanspraken.

II. Wij hebben ook lust om het te doen, of wij uw harte mochten raken, en gij een afkeer van dat booze mocht hebben en de nederigheid mocht krijgen te beminnen.

1. Eerst dan, wie spreekt u aan, al zwijgt de predikstoel ?

1. Eerst, de groote God uit den hemel, daar gij zoo dikwijls op uwe knieën voor ligt. Waar is uwe liefde, zegt Hij, wat doet gij hier op uwe knieën ? Ik heb tevoren meer zin in u gehad als nu, gij hebt niet veel bezoek van Mij te wachten aan uw harte, en 't uwe is Mij ook niet zeer aangenaam, Mijne ziel die walgt van u, hoe zijt gij zoo wereldsch ? Ik mocht u tevoren liever zien, laat dat, doe dat weg, weest met ootmoedigheid bekleed, hoe wel zal u dat staan !

2. Daar komt de Heere Jezus, en die spreekt u aan. Wilt gij zeggen dat gij het geloof in Hem oefent? Wel Hij spreekt u zoo hartelijk aan. Wat hebbe Ik voor lessen gegeven? Dat gij Mij volgen zoudt, laat Ik uw voorbeeld zijn, leert van Mij dat Ik nederig ben, Matth. XI : 29. Ik heb geen uitwendig gelaat vertoond, zult gij 't in Mijne kerk en koninkrijk vertoonen ? hebt gij dan zoo haast vergeten, dat Ik u zoo duur belast heb, dat gij nederig zoudt zijn? of is Mijn juk zwaar? Ik dacht dat Mijn juk u licht en Mijn last zacht was, en nu zie Ik dat het u zwaar is.

3. Dan komt de derde persoon, de Heilige Geest, wat zegt die? Heeft dan alle vleesch zijn weg bedorven? zijn de kinderen Gods de wereld gelijk geworden ? Ik wil u zoo niet bewerken als tevoren, Ik wijke van uw harte. Kunt gij dat dragen? Al mijn twist zal ophouden ; zal 't dan wel zijn, als Ik niet onder en bij de bediening ben ? Kinderen Gods, wilt gij ook uw weg bederven? is er dan maar een geest der wereld in u ?

4. Wie spreekt u nog aan? De engelen. Wat zouden wij in uwe vergaderinge doen, 1 Cor. XI, waarom zouden wij gediensstige geesten van u zijn, die u zoo versiert tegen uwe natuur ? hoe menigmaal is 't op uw harte gelegd, dat gij geen onmatig getooi zoudt hebben en gij doet het evenwel.

Wie spreekt u nog aan ? Een vrome, die teeder en godvruchtig is, die zich in dezen wel kwijt. Die zeggen, gij doet

ons zuchten, wij kwellen onze ziele daarover ; gij hebt ons wel gesticht, maar nu stuit gij ons, gij zijt zoo wereldsch, dat ons harte bedroefd is.

6. De goddelooze wereld spreekt u aan ; nu, zeggen ze, zijt gij naar onzen zin, dat gij met ons mede doet, gij zijt zoo vies niet als anderen, gij zijt zoo koppig niet. De goddelooze wereld die begint u te stijven.

7. Al die in uwe stad en dorp wonen, die zouden wel zeggen, waarom betooit gij u ? Dat is even gelijk Joab tegen David zeide, waarom heeft de koning lust in hoogmoed ? De wereld zelf en al die in de stad zijn, zeggen, van waar is u dat, is dat Naomi ? is dat dat bewrochte schepsel ? is dat dat nederig mensch ?

8. Uw gemoed spreekt u aan. Meent gij dat wij gelooven dat gij er zoo wakker door zijt als gij dat beginnen wilt ? Dan zult gij mij doen zuchten, zegt het gemoed, dan zult gij mij benauwen. Wilt gij mijn hart doen zwijgen, mag ik mijn post van Gods wege niet doen? Als het gemoed zwijgt, wie zal er dan ingang bij u vinden.

9. De duivel spreekt u aan, de satan, die rondom u gaat ; ik dacht dat gij een vat waart dat mij ontroofd was, maar nu denk ik anders, ik zal van uw deure niet wijken, gij zijt zoo verre gekomen, ik zal zien waarin ik u trekken kan.

10. Uw tooi spreekt u aan, al uwe spreekwijzen, 't gelaat van uw aangezichte, de praat, de daad getuigt tegen u. Elk stuk, dat gij behandelt, zegt, gij hoovaardige, gij zijt van uw nederigheid afgeweken, en heeft u niemand aangesproken?

11. Zulke voorgangers, die op verre na de fijnsten noch de besten niet zijn, die zeggen, gij zijt het met ons eens geworden. Die voorgangers in de trotschheid zijn, die zouden u wel slaan en verwonden, gelijk de bruid zegt. Zij zouden u wel slaan, verbijten, verteren. Bedenkt het eens, of het zoo niet is; gij kunt nu doen wat gij wilt.

12. Wat spreekt u nog aan? De Bijbel, dien gij alle dag moest lezen. Wat zegt die, als gij aan de teksten van hoovaardige komt? Dan zegt hij, die dit leest, die merke daarop, Matth. XXIV : 15. Daar is niet een tekst voor de hoovaardij, maar daar zijn er wel honderd tegen ; daar zijn wel teksten, die de wereld en uw hart misbruiken, maar daar is er geen één voor.

13. Wij voegen er bij ; gij zijt altemets leesgierig, gij leest wel een praktikaal boek, hebt gij er uw leven wel een gevonden, dat er voor was? Geen één is er voor den hoogmoed, maar altijd zijn ze voor de nederigheid.

11. Nu hadden wij ten tweede dit: wij moeten u ook eens **aan-**

spreken, als God ons belooft bekwaamheid te geven. Mogen wij niet plat uit zeggen, ziet gij zijt de man? Dan kunnen wij geen zone der vertroosting wezen, als wij zeggen, gij zijt de man niet. Laat ons dan toe, als wij u aanspreken, dat wij het met eenige vragen doen.

1. Eerst, zijt gij in den hoogmoed opstekende tot eere van Mijn naam, zegt God? heb Ik Mijn volk niet geformeerd, opdat ze Mijnen lof verkondigen zouden? zijt gij niet uit de duisternisse geroepen tot Mijne eere?

2. Ook is de aanspraak van den Heere Jezus, moet Ik nu buiten staan? Zijt gij niet het afbeeldsel van den nederigen Jezus, die geene gedaante hadde, dat men Hem zoude begeerd hebben? Wat zijt gij uitgegaan om te zien? Een mensch met zachte kleederen bekleed? Ziet die zachte kleederen dragen zijn in der koningen huizen, Matth. XI : 8. En gij Mijne schoone, zijt hij Mijn afbeeldsel ? moest men den nederigen Jezus uit u niet kennen? wordt gij van gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid ? Dat is onze vraag: als gij hoovaardig zijt, zijt gij dan tot eer van God, en is de Heere Jezus uw Liefste? kan men Hem dan kennen uit uw gedrag en staat? hebt gij den Heere zoo geleerd ? heeft Hij u daartoe ergens handleiding gegeven? Het gelek er immers niet naar, gij hebt Hem waarlijk **alzo** niet geleerd, geheel de Christen-godsdiens leek daar niet naar.

3. Is dat het werk van Gods Geest, als de Geest in uw harte kwam? Maakte die u opgeblazen, of maakte die u week, klein en nederig ? Als gij klein in uw oogen waart, was 't u toen niet wel ? sedert dat gij groot geworden zijt, is 't u toen niet kwalijk gegaan? Bluscht gij het werk des Geestes in u niet uit met uwe trotschheid ? hebt gij 't niet **altemaal** als uitgegoten? Moet Ik dan geheel van u wijken, zegt de Geest, als gij Mij zoo wederstaat ? 0, het moet als door uw harte snijden!

4. Een vierde vrage is: zijt gij dan tot overtuiging van de wereld, als gij ze eens moet aanspreken? hebben zij hun antwoord niet gereed, medicijnmeester geneest uzelfen, gij hebt **zoo** grooten balk als ik in uwe oogen.

5. Een vijfde vrage: distingueert gij u dan van de wereld? Het is dan **zoo** sober met u gesteld, **zoo** mager, **zoo** schamel, men moet moeite doen, als gij in een salette bij anderen zijt, in uw praat en gelaat, om iets van de genade in u te kennen.

6. Laat ons toe dat wij u dit vragen: als gij de wereld mede **zoo** dient, is dat aanwas van uwe genade, is dat tot aanwas van vertroosting? groeit gij dan in teederheid en in vrijmoedigheid?

dient het tot verzekering van uw staat? Dat alleen is genoeg, dat God zegge zou, dat, dien hoogmoed, heb Ik tegen u.

7. Wij vragen u van Godswege, is dat uit God, of uit de wereld, of uit den duivel? God zegt, dat de hoovaardij uit den duivel is, en uit de wereld, 1 Joh. II. En is dat dan liefde tot Mij, zegt God? Neen, 't is overspel, Jac. IV : 4, Overspeelders ende overspeelderessen, en weet gij niet, dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is, ben Ik u dan minder geworden als de wereld ?

8. Kunt gij dan 't geloof wel hebben, daar God van zegt, het overwint de wereld? 1 Joh. V : 4. Kunt gij dat geloof dan wel toonen, dat zegt, ik moet niet van u gewonnen worden?

9. Is dat dan niet meer waar, dat Gods kinderen zeggen, Uwe geboden en zijn niet zwaar? 1 Joh. V: 3. En is dat gebod van nederigheid u zwaar geworden ?

10. Wij moeten u nog een vrage doen: bij wie moet gij gevonden worden ? wie moet gij toevallen? moet gij de wereld toevallen? en wilt gij tegen een nederig kind van God zijn? tegen uwe broeders, uwe zusters, uwe medeleden? die zich beter gedragen als gij, acht gij die niet? moest gij met de rest mede doen?

11. Wij vragen u: staat het u zoo duur aan? Weet, dat het God een gruwel is; Hij zweert bij zichzelf en bij Zijne heiligheid, dat Hij een gruwel heeft van Jacobs hoovaardije, Amos VI : 4. De dag des Heeren komt brandende als een oven tegen alle hoogmoedigen, Mal. IV : 1. Ik hate het, Ik kan 't niet dragen, zegt God, Spr. VJ : 16, 17. Zegt gij, laat ik geen verzekering hebben, ik wil de gunst der menschen hebben, ik wil mede kunnen doen, ik wil welkom in 't gezelschap zijn ; gij zult er wat bij winnen.

Het derde stuk, dat wij opnoemden, was: wie geett de beste antwoorden hierop? Doch dat in 't vervolg, en dan zullen wij nog een innemend woordje zoeken te spreken, om u van den hoogmoed een afkeer te doen hebben, en alle hinder zoeken weg te nemen, en u te onderwijzen wie hierin bezig is.

De Heere zegene dit Zijn Woord aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ZEVENTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin deze drie stukken:

- I. Gij moet er op antwoorden, hoe uwe bewerkingen geweest zijn onder 't verhandelen van de sieradiën.
- II. Wie er onchristelijk op antwoordt.
- III. Wie er christelijk op antwoordt.

Wij lezen, Jes. LXI : 9, Allen die' haar zien zullen, zullen ze kennen, dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Dat is een tekst, daar een schat in ligt. De wijzen uit het Oosten, die openden hare schatten, Matth. II : 11. Wat is een schat, die opgesloten en verborgen is? Die is niet veel; maar ze te openen en ze voor u neder te leggen, dat bekoort het harte. Wij hebben u acht maal acht teekenen gegeven, waarin wij als een levend portret beschreven hebben dat gezegende zaad. Wij zeiden laatst, wij zullen er nog acht geven, dat zullen wij heden doen. Waaraan kunt gij dat gezegende zaad kennen, als gij ze ziet?

1. Eerst, ze zijn zoo vurig: 't zijn vurige menschen, ze stellen, zich in de zake Gods niet koel aan, ze zijn niet indifferent als de zaak en de eere Gods last lijdt. De Heere Jezus doopt hen met twee doopen, met den waterdoop en met den doop des vuurs, Matth. III : 11. Ze zijn vurig van geeste, Rom. XII : 11. De ijver was een kroon op Mozes hoofd ; in zijn ijver verbrak hij de tafelen der Wet. Wat een kroon was de ijver op Pinehas hoofd, als hij in zijn ijver dat paar menschen doorstak? Hij stilde daardoor den toorn Gods. Wat een kroon was de ijver op Elia's hoofd? 1 Kon. XIX : 14, Ik hebbe zeer geijverd, zeide hij, voor den name des Heeren. Daarin heeft dat zaad een zweem naar den Middelaar; de ijver van Uw huis, zeide hij, heeft Mij verslonden, Joh. II : 17. Daaraan zijn ze te kennnn; ze spannen zich in voor Gods naam en zaak.

2. Daaraan zijn ze te kennen, omdat er Geest in hen is; de werken des Geestes zijn in hen openbaar, zij wandelen en leven door den Geest, Gal. V : 25. Het bloed van den Zone Gods is

niet genoeg om hen zalig te maken, de Geest moet er bijkomen, Rom. VIII. Ik ben vol krachts van den Geest des Heeren, zei de Proheet Micha, Kap. III : 8, en Hand. XXV daar stonden ze, een paar mannen, Paulus en Barnabas, die vervuld waren met den Heiligen Geest. De Geest rustte op de Apostelen, Hand. II. De Geest van Elia rustte op Eliza, 2 Kon. II : 15.

3. Het derde teeken is, dat ze al hun dingen geestelijker verichten, op een geestelijker wijze; zij werken uit een geestelijk begin. Als gij hun werk beziet, zult gij zien, dat ze meer geestelijk als lichamenlijk werken. Wij zijn de besnijdenis, wij die God in den geest dienen, zei de Apostel, Phil. III : 3. Het zijn zulken die met eene geestelijke offerande zich opofferen, 1 Petri II : 5. Mijn zoon, zegt God, geeft Mij uw herte, en dat doen ze, Spr. XXIII : 26. Zij geven hun geest aan God, zij werken zoo geestelijk, dat het hun niemand na kan doen, of het verstaan, als ze zelf geen Geest hebben.

4. Het vierde teeken is: zoo een is zoo goed in zijn betrekking, die hij op anderen heeft. Zijn ze een regent, een predikant, een lidmaat, een heer, een knecht, zij maken hun betrekkinge heilig. Zijn ze regenten, de betrekking, die ze op hun onderdanen hebben, doet een goede vrucht. In den Cien Psalm lezen wij, de godvreezenden waren in zijn hof en zale. Zijn 't heeren en vrouwen, ze zijn zonder bedreigingen, ze zijn goed op hun dienstboden, zij weten dat God geen aannemer des persoons is. Zijn ze weder dienstmaagd en knecht, ze dienen als den Heere, ze zeggen in al wat ze doen, al is er mijn volk niet bij, God is er bij.

Is 't een burger, zij willen hun regenten gehoorzaam zijn om der consciëntie wille. Zijn 't lidmaten in de kerk, ze zijn in hun betrekking goed, zij willen hun voorgangers niet doen zuchten, Hebr. XIII : 17. Zijn 't Prdikanten ze leggen hun talentje getrouw aan, zij zoeken hare bediening heerlijk te maken, als Paulus, Rom. XI : 13. Zijn ze in 't huis, bij hun vader, moeder, kinders, ze zijn niet maar goed in 't gemeen, maar ze zijn in hun post goed, ze zijn een eere en sieraad in de betrekking die ze hebben.

5. Het vijfde teeken is: zij leven in het eenzame en in het openbaar in devotie, ze kunnen zonder dat niet zijn; ze houden veel van in het eenzame te gaan, op 't veld met Izaäk, en met Petrus op het dak, en met den Heere Jezus in een woeste plaats en op een berg. Dat is wel wat mijn zin, zeggen ze, mij af te zonderen voor God, maar ik ben ook zoo gaarne in de kerk. Hoe lieflijk zijn Uwe woningen o Heere der heirscharen! Mijn ziel is begeerig

en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des **Heeren**; mijn harte en mijn vleesch roepen uit tot den levendigen God. Welgelukzalig zijn ze die in Uw huis wonen, zij prijzen U **gestadiglijk** k, **Sela**. Want één dag in Uwe voorhoven is beter dan duizend elders. Ps. LXXXIV : 2, 3, ll. Dat is het huis, zeggen ze, daar ik mijn ooren wil laten doorboren. Ik heb David gevonden, zegt God, een man naar Mijn harte, die alle Mijn wil zal doen, 1 Sam. XIII: 14. De wereld is devoot bij menschen, maar atheïstisch in 't verborgen, ze zijn een vreemdeling van heimelijke devotie. Dat is het vijfde **teeken**, devoot in 't eenzame en in de kerk.

6. Het zesde **teeken** is: 't is niet genoeg devoot in de kerk te zijn, maar ook met zijn huis, daarin is zulk een verval; komt zelfs in Predikantenhuizen, gij zult het er altemets niet vinden. Vromen, die dat laten, moeten in 't begin van hun bekeering zijn, dat ze geen vrijmoedigheid hebben, maar daarna kunnen ze het niet laten. Zou ik zoo scheiden, zeggen ze, van mijn huisgenooten? Ik wil alleen naar den hemel noch naar de kerk niet gaan, Joz. XXIV: 15, Ik en mijn huis zullen God dienen, Esth. IV: 16, Ik en mijn jonge dochter zullen ook vasten. Cornelius had zelfs een Godzaligen soldaat, daar zegt hij tegen, hebt gij lust, buigt met mij uwe knieën. Ik en mijn huis zullen het doen, **zeide** Loïs Eunice, 2 Tim. 1. Met mijn velen zeggen ze, met al die in mijn huis zijn, wil ik naar den hemel gaan. Waar is hier **Ismaël**, mocht Abraham zeggen, och hij slaat geen goeden weg in! Izaäk mocht gezegd hebben, waar is Ezau? Hij was ergens op de jacht, als zijn vader bezig met bidden en worstelen was. Het doet hun innig zeer.

7. Het zevende **teeken** is: hebben ze tot hun eenzame oefeningen en kerkgaan tijd van noode, ze zullen even **naarstig** wezen. Ik zal er, zeggen ze, mijn winkel niet om verlaten, ik zal zorgen dat ze niet ledig is, ik zal vooraf of daarna wat doen. Deze handen hebben gediend tot mijn nooddruft, zei Paulus, Hand. XX: 34. Zij zorgen dat ze geen brood der luiheid eten, ze hebben liever dat door een naarstig zweet hun brood bedropen wordt, ze zouden liever hebben dat bij nacht de vorst en bij dag de hitte hen verteerde, als Jacob, Gen, XXXI : 40 en 2 Thess. III:8 zei Paulus, deze mijn handen hebben zelfs des **nachts** gewrocht tot deze mijne nooddruft, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn.

8. Het achtste **teeken**, dat wij tegenwoordig willen geven, is: zij zullen zich niet toegeven in eenige bekende of verborgen zonde. Zij mogen dagelijksch in velen struikelen, zij mogen overvallen worden door eenige misdaad, de zonde mag in hen leven, maar zij

leven in de zonde niet, 't is hun element niet meer, hun rechteroogen en -handen kunnen ze niet dulden. Ik kan niet met u wonen, zeggen ze, en zij drijven ze uit, gelijk Sara Hagar deed.

Daar zijn nu wederom acht kloeke teekenen, die God legt op de ziel en het gansche gedrag van het gezegende zaad. 1. Zij zijn vurig van geest, zij branden, zij zijn niet lauw. 2. Het zijn geestelijke menschen, vol des Heiligen Geestes. 3. Zij doen al hun dingen op een geestelijke wijze, ze zijn meer geestelijk als lichamenlijk. 4. Zij zijn goed in hun betrekkingen, 't zijn zeer goede vijgen, Jer. 25:5. Zij zijn in 't eenzame devoot, en ze zijn van de kerk niet af te krijgen. 6. Zij willen met al hun huisgezin naar den hemel gaan; ze willen niet alleen in 't eenzame lezen, bidden, mediteeren en in de kerk gaan, dat is hun niet genoeg, maar zij willen het met hun huisgenooten doen, en tezamen naar den hemel gaan. 7. Dat belet hun naarstigheid niet: ze zijn naarstig in hun beroep, zij eten brood dat met naarstig zweet bezet is; onder den zegen Gods, zeggen ze, heb ik het verkregen. 8. Ten laatste, de zonde leeft in hen niet, noch zij leven in de zonde niet, zij geven zich niet toe in eenige bekende zonde. Dat zijn acht schoone dingen, daar de gedaante van een kind Gods in te zien is. Is er een verborgen zonde, die hen aankleeft, die is geen kapitein meer. Als de hoogmoed zich opdoet, in 'plaats van dat verborgen accident zoeken ze te plaatsen den ootmoed, ze willen ze niet laten wortelen, Ps. CXIX: 14. Och! houdt mij toch terug van trotschheden, laat ze niet over mij heerschen, dan zal ik oprecht zijn, en rein van groote overtreding.

Laatst zeiden wij, menschen, die teveel hebt van den hoogmoed, weet gij wie u aanspreekt? Gij gaat daar gij gaat, daar gaan er neffens u, die er u over aanspreken, goeden en kwaden, die zeggen, schaamt gij u niet? En wij spreken u ook aan; hoe stelt gij u zoo vreemd aan, zeiden wij. Roept gij God niet tot een Vader aan, en kunt gij dat dan in goeden gemoede doen? Vromen, dat gij uwen tooi eens voor God bracht, gelijk Jozeph's broeder het kleed van Jozeph deden voor hun vader, en zeiden, bekend wiens kleed dat is, zou God niet moeten zeggen, is dat het kleed van een begenadigde? Hoe zou het er dan uitzien? Zoudt gij in uwen tooi wel voor God durven komen? Of hebt gij een kleinachting voor al wat heilig is? Of scheelt het u niet, of Gods ziel u er om haat?

Wij voorzeiden u dat het u dan niet wel zou gaan, gij zult niet veel liefde van God uw Vader voelen, gij moogt er van spreken, maar 't zal zoo sober en zoo magertjes zijn, zoo gij er nog vindt. Nu gelooven wij, dat gij uw bescheiden deel gekregen hebt. Nu vragen wij eerst, wat voor werkingen gij gehad hebt onder al het

gezegde, en onder al die aanspraken die tot u gedaan zijn in Gods naam. Eer dat wij dit sluiten, moet gij daarop antwoorden, gij kunt niet stom zijn. Dan, wie antwoordt hier slecht op? Dan, wie doet het Christelijk? Dan, zullen wij er u zoeken bewegelijk af te leiden. Nog eens, het komt schoon voor, maar daar is arbeid aan vast. Eindelijk, in wat boeken en scholen kan men dat best leeren? En dan scheiden wij van dit teeken af.

Eerst, zeggen wij, gij moet er op antwoorden. Dan, wie antwoordt slecht? Dan, wie antwoordt Christelijk? Dan, laat ons u er af mogen leiden. Dan, 't komt u zoet voor, maar 't waait u niet aan, daar is werk aan. Eindelijk, in wat scholen en boeken leert God dat?

Tegenwoordig de drie eerste, en als 't den Heere belijft, in het toekomende de drie laatste stukken. Let dan nu op deze drie stukken:

I. Gij moet er op antwoorden hoe uwe bewerkingen geweest zijn onder 't verhandelen van de sieradiën.

II. Wie er onchristelijk op antwoordt?

III. Wie er Christelijk op antwoordt?

I. Wij hebben dan gezegd, antwoordt, gij moet het doen. Wat is uw antwoord?

1. Wat zijn het voor bewerkingen die gij onder het middel gehad hebt? Gij moet het voor mij niet doen, maar voor God. Sommigen hebben het altemaal gehoord, sommigen het meeste, sommigen een deel. Verbeeldt u, dat God u toeroept, gordt nu als een man uwe lendenen, Ik zal u vragen, en antwoordt gij. God ontslaat daar niemand van. Ziet wat antwoordt gij geven zult. 2 Sam. XXIV, David, ik ben van zoogrooten God tot u gezonden, ziet toe wat antwoord ik dien God zal wederbrengen, gij moet antwoorden; hoe zijt gij gesteld?

2. Hoe lang zult gij 't uitstellen? gij zult niet altijd zwijgen kunnen. Hoelang wilt gij dan wachten om van uw bewerkingen te spreken? gij staat om zoo uit uw leemen hut te gaan, gij staat alle dag om te verhuizen, en dan zult gij wel moeten spreken, als gij voor God komt, en zeggen, ik ben zoo en zoo geweest. Of zult gij moeten zoo komen, als die man zonder bruiloftskleed? Hij verstomde uit overtuiging. Of wilt gij zoo komen als de grooten onder Israël? Zij konden Nehemia niet één woord antwoorden.

3. Elk moet verwonderd zijn, dat gij niet en antwoordt, gelijk als Pilatus zeide tegen den Heere Jezus, antwoordt Gij mij niets? Waart gij zoo vrij van zonde gelijk als de Heere Jezus, dan was het geen wonder.

4. Gij antwoordt wel op mindere dingen. Komt gij in gezels-

schappen, daar dingen, die niet om 't lijf hebben, verhandeld worden, elk heeft een mond te kort; moet gij dan in dit geval maar stom zijn ?

5. In de vijfde plaats, 't zijn uwe vrienden niet, die 't u raden dat gij stom zoudt zijn, 't is maar uw verdorven harte en dat is uw vriend niet ; 't is de duivel en de wereld, en uw harte dat zegt, wat hebt gij daarop te antwoorden ? En dat zijn uwe grootste vijanden.

6. Al die antwoorden van u vorderen, zijn uw oprechte vrienden, en dat is God Drie-ëenig en al wat vroom heeten kan.

7. Gij moet en moogt wel vrij antwoorden, 't zal u geen kwaad doen, spreekt uwe bewerkingen eens uit en 't zal u goed doen, al moest gij zeggen, ik stond beschaamd en verlegen. Dat is het eerste stuk.

II. Het tweede is : wie antwoordt onchristelijk? wie antwoordt slecht? wie heeft er slechte bewerkingen onder gehad ?

1. Eerst, dewelke zeggen, ik wou dat gij dat stuk uw leven niet onder de hand genomen had.

2. Een tweede die zegt, ik wou wel dat het al afgedaan was, ik kan 't niet langer dragen.

3. Een derde, met dat, kenteeken hebt gij mij uit de kerk gepredikt, van dien tijd af zoo bleef ik achter, ik zag uw toeleiding wel waar dat heen wou en ik dacht daar zal ik absent zijn.

4. Een vierde zegt, al ben ik er van overtuigd, ik zal naar dit noch naar uw andere woorden niet hooren, ik zal voortgaan en niets laten vallen van mijn harden weg, Richt. II. Zoo antwoorden alle trotsche mannen en vrouwen, Jer. XLII.

5. Wie antwoordt slecht? Die zegt, wat hebt gij met onze bewerkingen te doen ? Wij rekenen 't niet noodig u op deze zaak te antwoorden, wij hebben 't niet van noode ons daarop te uiten. Het volk antwoordde Rabsaké niet één woord, want het gebod des konings was, gij zult ze niet antwoorden ; zoo is ook het gebod van hun koning, van hun schrikkelijken Koning.

6. Wie antwoordt slecht ? Die zeggen, ik wou dat gij stom geweest waart, als gij dit gepredikt heb, of ik doof. Een exempel, dat men zoo goddeloos kan zijn, vindt men Hand. VII. Toen Stephanus zoo krachtig sprak, zij konden hem niet stom noch zich doof maken, maar zij deden dat zij konden, zij staken hun vinger in hun oor. Hand. XXII, zij maken zooveel geruisel en geraas, dat zij Paulus niet konden hooren spreken. Dat zijn de slechte antwoorden ; zijt gij er aan vast, vernedert u voor den Heere.

7. Ja, een zevende zegt, kwam ik naar de kerk, ik deed het niet om de stoffe van de nederigheid te hooren, maar om uw gebed,

de aansprake, en waarom nog? Om de kenteekens van 't gezegende zaad; 't is niet om de nederigheid, 't was genoeg als ge die met uw vinger aanroerdet. Ja, was 't niet erger? Het is een slecht antwoord, en ik vreeze dat het laatste uw harte bekruipt; deed ik het niet om de aanspraak, 't gebed, de kenteekens? met dat gij van hoovaardij begint, hebt gij klaar.

III. Wie antwoordt Christelijk?

1. Eerst, die met een zucht antwoordt, en zegt, o God! mij is bange! ik voel mij schuldig, ik ben zoo gevallen, hoe kom ik het te boven van al mijn leven? De Heere Jezus zuchtte zwaarlijk, als de zonden Zijner kinderen op Hem kwamen. Ps. XXXVIII: 10 zegt David, Heere mijn zuchten is voor U niet verborgen. Ik wou dat ik er af was, en ik kan er niet afkomen, ik ellendig mensche! Hier hebt gij vrienden, daar hebt gij aanleiding; ik zucht er onder.

2. Die zegt met woorden, ik ben schuldig, als David, 2 Sam. XII, ik ben de man, ik heb gezondigd tegen den Heere, vers 13. Jona zei, ik ben de man, de storm komt om mij. Die zegt, gij hebt gelijk, ik beken het.

3. Die met tranen antwoordt. Als hij voor God kwam, en zuchtte, en zijne schuld erkende, daar sprongen tranen uit zijn oogen, zijn wangen wierden nat. Tot zulken zal God zeggen als tot Hiskia, Ik heb uwe tranen gezien, Jes. XXXVIII : 5.

4. Die zoo zegt, in allen dezen maak ik een vast verbond. Die waarlijk nederig zijn, zij wijken voor de zonde niet één voet. Ik wil, zeggen zij, hier niet te snel zijn met mijn mond, ik wil van die zonde af.

5. Die met Elihu zegt, behalve dat ik zie, leert Gij mij; heb ik onrecht gewrocht, ik zal 't niet meer doen, Job. XXXIV: 32, en met Job, heb ik het eenmaal en tweemaal gedaan, ik zal niet voortvaren, Job XXXIX : 28.

6. Nog eens, wie heeft Christelijk en wel geantwoord? Die in daden doorbreken. Laten de daden spreken, laat het gedrag spreken. Die zeggen, ik wil geen beslag maken, eer kan ik niet rusten, voor dat ik dien splinter en dien balk weggedaan heb, eer heb ik geen ruste in mijn geest, ik ben gejaagd, dat zal er uit, het kost wat het wil, Exod. XXXII en XXXIII, zij legden hun tooi af.

7. Ten laatste, - wie antwoordt er best op? Die op zijne knieën ligt als hij antwoordt, die worstelt en smeekt, och! geef mij toch geen engel des satans, laat ik niet vallen, laat ik mij niet verheffen, och! maakt mij nederig, och! houdt Uwen knecht terug van trotschheid, och! laat ik niet gaan in al te hooge dingen, laat ik mij verstandig dragen! Die zoo antwoordt, die antwoordt best;

---

met een zucht, met een gebed, met een traan, met verlegenheid te zeggen, och! ik ben zoo beschaamd, met verbondmakinge, met woord en daad, die op zijne knieën antwoordt.

Daar hebt gij die drie stukken, en die acht teekens. Het is altemaal lief en schoon, zoo gij willig zijt; al hadt gij nog zooveel parels, als gij onwillig zijt, helpt het niet, anders zult gij er voor neder gaan zitten.

Nu hebben wij nog drie stukken, en nog acht teekens, en daarmede zullen wij sluiten. De Heere zegene dit alles, tot Zijne eere, om Zijn Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-ACHTTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin men vindt:

- I. Eenige beweegredenen tot de ware nederigheid.
- 11. In wat scholen de nederigheid geleerd wordt.
- III. Dat kenteeken gesloten.

WIJ lezen, Jes. LXI : 9. Allen die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat ze zijn een zaad dat de Heere gezegend heeft. Daar staat van den Heere Jezus: Hij kon niet meer verborgen uit- of ingaan. Zoo is het met een kind Gods, zij kunnen niet verborgen blijven. Wij hebben negen maal acht blijken gegeven, daar gij dat gezegende zaad aan kennen kunt. Wij zullen er u heden acht geven, waaruit het blijkt dat ze een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Deze zullen dienen, om u te doen zien, waar het uit blijkt in de samenleving ; de andere zijn meer voor hun harte.

1. Het eerste is: ze zijn zeer rechtvaardig in al hun handel. Heiligheid is de inhoud van de eerste tafel der Wet, en rechtvaardigheid is de inhoud van de tweede tafel. Luc. 1: 6, Zacharias en Elizabeth waren zeer rechtvaardige lieden in hun geslachte. De Zaligmaker zegt, Matth. VII : 12, Alle dingen, die gij wilt dat u de menschen zouden doen, doet hun ook alzoo, Luc. 1: 75 zegt God, Ik heb u verlost door den Middelaar; waartoe? opdat gij Mij zoudt dienen in heiligheid ende in rechtveerdigheid, alle de dagen des levens.

2. Zij zijn niet wraakgierig; de vergelding is zoet voor de nature, maar voor de genade niet. En wreekt uzelfen niet, beminden, maar geeft den toorn plaats; want daar is geschreven, Mij komt de wrake toe, Ik zal 't vergelden, zegt de Heere ;Rom.XII: 19. Ik wil in 't ambt Gods, noch in dat des richters niet treden, zeggen ze, ik wil geen vergelding doen bij den richter; daar is 't hand voor hand, tand voor tand, Exod. XXI : 24; maar in de samenleving, al had ik de hulp in de poort, ik wil niemand geen kwaad doen, ik wil het ambt Gods niet doen.

3. Het derde blijk is: zij verongelijken niemand, zij willen niemand eenige injurie doen,, al heeft hen iemand verongelijkt, ze lijden liever ongelijk en schade, 1 Cor. VI:8. Zij zoeken het al te dragen. De zon ga niet onder over uwe toornigheid, Eph. IV: 26. Ze zijn niet haastig van geest, zij bezitten zichzelf, als hen iemand verongelijkt.

3. Zij vergeven zoo gaarne, of iemand zegt, 't is mij leed, of dat hij het niet zegt, of iemand komt invallen of niet, Eph. V, Matth. XVIII.

Zoo ik niet vergeve, zeggen ze, hoe zal ik dan het Onze Vader bidden? Als mij iemand verongelijkt heeft, ik sluit hem daarom uit mijn liefde noch uit mijn gebed niet, Hand. VII : 60 zei Stéphanus, Heere, rekent haar deze zonde niet toe, in gevolg van den Zaligmaker, die bad voor de overtreders aan 't kruis, Vader, vergeef het haar, Luc. XXIII: 24. Dat is het vierde blijk: ze zijn uit mijn gebed noch uit mijn liefde niet gesloten, al zijn ze uit mijn gezelschap gelaten.

5. Het vijfde blijk is : zelden zult gij vromen vinden, die merkkelijk gezegend zijn, daar alles verhandeld wordt van hun naasten: zelden zullen ze ter verantwoording moeten komen; zij worden zelden ter verantwoording geroepen ; waarom? elk heeft genoeg aan zijn eigen pak te dragen. Waarom? ze zeggen, gelijk de Overpriesters tegen Judas zeiden, doch verkeerdelijk, wat gaat het ons aan? Elk heeft genoeg aan zijn eigen kwaad, en aan zijn eigen pak te dragen.

6. Zij zijn zoo vol barmhartigheid. Een natuurlijk mensch is als een doorn zoo scherp in zijn woorden en daden; de woorden en daden van een natuurlijk mensch zijn als een doorn, daar die vijge en die druive van de barmhartigheid niet aan te lezen is. Een natuurlijk mensch wordt vergeleken bij een steen, bij eene rots, bij een diamant. Zoo was 't gesteld met Joram, zei een, zijn innerlijke ingewanden gingen van hem uit. De natuurlijke mensch wordt vergeleken bij een wolf in wildigheid, bij een leeuw in wreedheid, bij een angel van een adder in vergiftigheid, Jes. XI: 68, en Matth. III: 7, Gij adderengebroidsels. Zij zijn zooals een adder, als een wolf, als een leeuw, daar geen barmhartigheid bij is, ze zijn onbarmhartig. Luc. X kunt gij dat zien in dien Priester en Leviet. Trouwens een vat der barmhartigheid zou dat geen barmhartigheid hebben? Dat is 't leven van den duivel, wreedheid, dien draak, de oude slang, Openb. XII. Maar zou iemand een lidmaat van Christus en in de genade zijn, en zou hij de lidmaten van Christus geen goed doen? Matth. XXV, met dat ze lidmaten van Christus geworden waren, gingen ze naar de gevangenhuisen.

7. Een zevende blijk is: in de samenleving zijn ze bescheiden en gemeenzaam, niet stuursch noch norsch. 1 Tim. VI: 18, beveelt de rijken, dat ze gemeenzaam zijn en bescheiden tegen alle menschen. 1 Cor. VII: 15, God heeft ons tot vrede geroepen. Verstaat gij het wel? Toen Hij ons riep uit de duisternis, zoo riep Hij ons tot vrede. Zij zijn vreedzaam in 't huishouden, in de buurt, in den burgerlijken staat, voor 't gemeenebest, in de kerk. Dat is het zevende blijk. Zalig zijn de vreedzamen, Matth. V: 9. Ze zijn zoo eensgezind, zouden wij twisten, zeggen ze, wij zijn mannen broeders?

8. Het achtste blijk is, ze zijn geheel zachtmoedige menschen, hun leeuwen-wreedheid is in zachtmoedigheid veranderd. De filosofen noemen zachtmoedigheid een deugd, maar Gal. V: 22 wordt ze een vrucht des Geestes genaamd; 't is geen deugd alleen, maar 't is een genade, Matth. V: 5, Zalig zijn de zachtmoedigen, Ps. XXXVIII kwamen Davids wederpartijders hem bezoeken, zij mompelden tusschen hun tanden, zij lagen hem strikken; hoe gedraagt hij zich? als een stomme en als een doove, hij sprak noch hoorde niet, vers 14, 15.

Daar hebt gij acht blijken in de samenleving van dat gezegende zaad. Als gij die acht dingen in een mensch ziet, gij zoudt ze stelen, en zeggen 't is een groote genade. 1. Zij zijn uitermate rechtvaardig in hun handel en wandel. 2. Zij zijn geen wraakgierigen; hoe zoet dat voor de nature is, voor de genade niet. 3. Het zijn geen verongelijkeners van iemand, ze zouden eer zichzelf ongelijk aandoen. 4. Zij zijn gaarne vergevende. Waar ziet gij mij voor aan, zei Jozeph, dat ik, nu mijn vader dood is, u op 't lijf zal vallen? Neen, zij vergeven. 5. Zij zijn geen moeiallen. 6. Het zijn zulke barmhartigen. 7. Ze zijn zoo bescheiden, zoo gemeenzaam in 't huisgezin, ze houden vrede met hun huis en met alle menschen, zooveel in hen is. 8. Ze zijn zachtmoedigen; de man Mozes was zeer zachtmoedig, Num. XII: 3. Maakt daar nu uw gebruik van; als het God belieft zullen wij er in 't vervolg u weder acht geven.

Laatst hadden wij dit, dat wij zeiden, wij hebben u de nederigheid getoond, door al de blijken heenvloeiende. 1. Wat antwoordt gij er op, wat zijn uw bewerkingen geweest? 2. Wie gaf er slecht antwoord? 3. Wie gaf er goed antwoord? Toen bleef ons nog over: 1. Dat wij u moesten zoeken af te leiden van den hoogmoed en te brengen tot de zoete nederigheid. 2. Eenige bestieringen te geven tot behulp om er toe te komen. 3. En dan zullen wij zoo zoeken dit kenteeken, het tiende van den genadestaat, te sluiten. Let op deze drie dingen, zoo wij ze af kunnen.

I. Mogen wij u niet eens opwekken tot de nederigheid en u zoeken af te leiden van al dat, hoovaardig is ?

II. Wij zullen u in die scholen brengen, daar ze geleerd wordt.

III. Wij zullen dit tiende teeken van den genadestaat dan zoeken te sluiten.

I. Moeten wij nu nog beweegredenen en woorden gebruiken om iemand tot nederigheid te brengen, daar wij er zoolang over gehandeld hebben ? Hoort.

1. Eerst, hoogmoed is zoo gemeen, de nederigheid is zoo raar,

Elk wil toch wat meer zijn als gemeen, gij wilt zoo gaarne uitsteken. Het is al zoo gemeen, knecht, meiden, burgers, regenten, predikanten, lidmaten, elk is hoovaardig, gij wilt altijd wat meer zijn als een ander ; weest dan nederig, dan zult gij uitsteken ; dan als de Zaligmaker vraagt, wat doet gij boven anderen ? zult gij kunnen zeggen, dat ik nederig ben.

2. De hoogmoed, op wat weg is die te vinden? Op den weg naar de helle. En de nederigheid, op wat weg is die te vinden? Op den weg naar den hemel. De hoogmoed is de livrei van de helle, maar de nederigheid is de livrei van den hemel. De hoogmoedige wandelaars wandelen op den breeden weg, maar de nederigen op den smallen weg, zij dragen de livrei daar ze naar toe willen. Wilt gij naar den hemel wandelen, weest dan met ootmoedigheid bekleed, 1 Petri V : 5.

3. In de derde plaats, die u zoo optooit, heugt het u niet, hoe dikwijls dat gij God wel gevraagd hebt, wat moet ik doen om zalig te worden? en gezegd, spreek Heere en Uw dienstknecht en dienstmaagd hoort ? Hebt gij dan gelogen, zegt gij nu, neen, ik wil naar God niet hooren? Hebt gij niet gehoord wat God eischt, Micha VI : 8, Hij heeft u bekend gemaakt o mensch, wat goed is, en wat eischt de Heere van u, als recht te doen ende weldadigheid lief te hebben en ootmoediglijk te wandelen met uwen God ? en Rom. XII: 16, Voegt u tot de nederigen; en Rom. XI: 20, Zijt niet hooggevoelende, maar vreest en 1 Tim. VI : 17, Den rijken in deze tegenwoordige wereld, beveelt, dat zij niet hoogmoedig zijn. Wilt gij dan den wille Gods niet doen, hoe durft gij het dan zeggen, spreek Heere en ik hoore ? En als God het zegt, wilt gij het dan niet doen ? Zegt gij het met uw mond niet? Zegt gij het en 't is geen meenens werk? Moet dan God niet zeggen, wat komt gij Mij dan vragen.

4. Ook zegt God, gij zult nederig zijn, of legt uw naam af. Een looper in de loopbane legt al af wat hem hinderen kan. Wat is uw naam ? Een reiziger, een vreemdeling, en schikt die zich

op om in een vreemd land te verkeerem ? Wat is uw naam? Een soldaat, zal die hoogmoedig zijn? Een knecht en dienstmaagd, zal die hoogmoedig zijn. Wat is uw naam? Een zieke zal die hoogmoedig zijn ? hoe zal hij dan iemand tot compassie verwekken? Wat is uw naam? Een Christen, en zal u dan de liefde Christi niet dringen om nederig te zijn ? en zou uw doen zijn van eenige vertooning, van verheffing? Gij moet uw naam afleggen als gij hoogmoedig wilt zijn. Gij vraagt zoo dikwijls, wat moet ik doen, en gij wilt het niet doen.

5. Weest nederig. Weet gij wat er u toe dringt en klemt? Weet gij wel dat gij tot een spot zijt, als gij hoogmoedig zijt ? Elk lacht met u, zij zouden wel uit hunne huizen komen en u met de vingers nawijzen. Elk lacht om u, en de oprechte vromen schuwen uw gezelschap en zij zuchten over u. In den Cl Psalm staat, de hoovaardige zullen bij mij niet verkeerem, Gij zult niet veel ommegang met mij hebben, zeggen zij.

6. God kan noch wil, noch zal 't niet in u dragen, Hij zal u notabel bezoeken. Zijn het landen of steden, of volkeren, die hoovaardig zijn, daar komen de wateren over de geheele aarde, daar komt vuur over Sodom, Pharao wierd in de wateren versmoord. Tot Nebucadnezar zei God, om de verheffing zal Ik u van onder de menschen verstooten. Waren Korach en Dathan trotsch, de aarde gaat open en zij zonken er levendig in. Is Rabsaké groot-sprekende, daar komt een engel, die zijn manschap slaat. Is Herodes verheven, hij wordt levend van de wormen gegeten, dat anders 't aas der dooden is, Hand. XII. Is David verheven, God slaat hem. Is Hiskia verheven, God wijkt van hem. Is Petrus trotsch, hoe moet hij 't beweenen! Is Paulus in perykel van zich te verheffen, hij krijgt een engel des satans, die hem met vuisten sloeg, 2 Cor. XII. Ik kan u niet dragen, zegt God als gij in uw wezen verheffing toont, gij zult uw tooi laten, zegt God, of gij zult het gewaar worden. Hebt gij dan gaarne, als gij komt bidden, dat God u afslaat ? wilt gij dit dan ondervinden, dat van God gezegd wordt, Ps. CXIX : 21, Gij scheldt de vervloekte hoovaardigen. Als de dag des Heeren komt, brandende als een oven, dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie goddeloosheid doet, zijn als een stoppel die brandt en de toekomstige dag zal ze in vlam zetten, zegt de Heere der heirscharen, die hun noch wortel noch tak laten zal, Mal. IV : 1.

7. Mensch, weest toch nederig, dan is er een geheele rivier van zegeningen voor u, 't blijft er bij geen een noch bij geen duizend. Weet gij wat nog ?

a. Ik heb zulke goede gedachten van de nederigen, zegt God. Wanneer had God de meeste goede gedachten van Israël? Ps. CXXXVI: 23, Hij dacht aan ons in onze nederigheid. Doch de schenker vergat Jozeph. Wat hebben wij gaarne, dat er iemand aan 't hof van een koning aan ons gedenkt! wat is 't dan groot, als de Koning zelf aan ons gedenkt!

b. Hij ziet op de nederigen, Ik ben op weg, om de nederigen te helpen, zegt God. Hebt gij gaarne het gunstig oog van God op u dan moet gij nederig zijn.

c. Ook zegt God, Ik kome bij u wonen, wilt gij Mij wel in uw huis, en in uw gezelschap, en aan uw harte hebben? Ik wil niet wakker weg gaan, Ik zal er mijn haard en mijn vuur hebben. Waar woont God? In 't hooger huis, in Zijn Paleis; maar Hij woont ook in 't lagerhuis, bij de nederigen harten, Jes. LVII : 15.

d. Nog eens, wilt gij vermaak hebben in alle uwe zwarigheden, weest nederig, zoo gij door treurigheid eens ter nedergeslagen zijt, Hij zal u levendig maken, Hij zal u vermaak geven, gij zult het voelen dat Hij u zal levendig maken.

e. Nog eens, Hij zal u zooveel genade geven, 't zal bij geen eene genade blijven. Joh., I: 16, Uit Zijne volheid zult gij ontvangen genade uit, en bij, en voor genade.

f. Nog eens, wie heeft niet gaarne veel goed? Ziet maar naar het verbond, wilt gij een rijke in genade zien, zoo moet gij een nederige zien.

g. Nog eens, Hij verheft ze, Hij verhoogt ze, Hij legt van Zijnen glans op hen. Luc. I: 32, De nederigen heeft Hij verhoogd.

h. Nog eens, een nederige is overal geëerd, gezocht, geacht. Spr. XXII: 4. De kroon en loon van de nederigheid, met de vreeze des Heeren is rijkdom, en eere, en leven. Leeft iemand nederig, die zal de eere vasthouden, Spr. XXIX : 23.

i. Nog eens, een nederig mensch heeft zulk een stille blijdschap, Jac. I: 9, De broeder die nederig is, roeme in zijne hoogheid. Ik vinde in mijn harte zulk een schat, zegt hij, ik bezitte iets door Uwe genade, Heere, Gij hebt mij tot zulk een staat gebracht, als Gij mij nederig maakte.

j. Nog eens, een nederig mensch is een wijs mensch. Meent gij dat een hoovaardig mensch een wijs mensch is? Neen, maar met de ootmoedigen is wijsheid, zegt Salomo, Spr. XI: 2. Gij hoort altemets zooveel praten van wijsheid, maar ze zijn er zoo verre af, zij mogen nog zooveel gezwier en getooi maken, maar ze zijn er verre af; bij den nederige is het verstand, die niet wijs bij zichzelf en is, die niet veel voorgeeft, die bezit een

schatje van wijsheid, die zoo stil en nederig is. Ledige vaten klinken 't meest, ledige predikanten en lidmaten klinken ook 't meest, volle vaten zijn stil. Ja zij zijn zoo nederig voor God, voor menschen en ook voor hun eigen harte ; 't is al aangenaam wat er aan is; 't gaat hun al zoo bevallig af ; 't maakt hen zoo uitermate schoon; 't maakt hen zoo ruim van binnen; als gij ziet met wat een nederigheid zij u ontmoeten, 't staat u zoo wel aan.

Geliefden, wij hebben voor u en voor ons zelf zoeken te spreken, en u de nederigheid aangenaam zoeken te maken.

II. Ons tweede stuk is, wordt gij met lust bevangen of niet ? vraagt het uw gemoed. Zegt gij, geeft nu raad, ik heb er zooveel werk aan om nederig te worden, dat is waar, men komt aan de nederigheid vanzelf niet, de liefde tot de nederigheid kan 't ons niet geven, daar is arbeid aan vast, de stroom zal u tegen zijn, gij zult er vanzelf niet toe komen. In wat scholen moet gij wezen om het te leeren ? Wij zullen 't u kort zeggen en wij zullen 't stuk dan zoeken te sluiten. De boeken daar God het uit leert, welke zijn die?

1. Eerst, gaat in de school van de consciëntie en van de Wet, dan zult gij zien hoe gruwelijk dat gij gezondigd hebt en hoe mismaakt wij zijn ! Wat zult gij er uit leeren ? Dat gij de minste achting zelfs van menschen niet waardig zijt, dat gij maar waardig zijt alle slagen en verachttinge. Gaat in uwe consciëntie en in de Wet, en God zal u leeren dat gij de minste gunst of genade niet waardig zijt.

2. Gaat in de schole van kruis. Toen Achab in de kruisschole kwam, ging hij in een zak kruipen. De Ninivieten kwamen toen ook in een zak. Hoort de roede en wie ze besteld heeft, Micha VI: 9. Vernedert u onder de krachtige hand Gods, 1 Petri V : 6, Past ons hoogmoed? Daar is geen huis zonder kruis, daar is geen mensch zonder kruis. Gaat in de kruisschool, laat dat het boek zijn, daar gij in leest. David zegt, Ps. CXIX : 67, Och! ik dwaalde, eer Gij mij sloeg, Heere, Gij kunt mij geen grooter goed geven als dat Gij mij vernedert en maakt kleine.

3. Nog eens, gij zult zeggen, ik heb zoo geen kruis; wel gaat dan in de schole van zegeningen. Sommigen krijgen het geluk door zegeningen, sommigen verliezen dat goed door zegeningen. De zondaar verliest zijn eeuwige zaligheid er wel door, Ps. LXXIII Maar een kind Gods wordt er door vermurwd, hij wordt er zoo klein door; hoewel mijn huis, noch mijns vaders huis, alzo niet is bij God, zeide David, de man driuwt weg, 2 Sam. XXIII: 5 en Jacob, ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouwe, die Gij aan Uwen knecht gedaan hebt, Gen. XXXII : 10.

4. Eindelijk, gaat in de schole des Geestes, of God de Heilige

---

Geest het u liefde te leeren, dat kruis, Wet, noch consciëntie niet doen kan. Zegt, 't is Uw werk, Gij moet het geven, 't is Uwe vrucht, Gij moet het werken met kracht. Onthoudt het; de nederigheid wordt geleerd in de schole van de Wet, en de consciëntie, in de kruisschool, in de schole van zegeningen; maar bij die alle moet de schole van den Geest komen, 't zal niet door kracht, noch door geweld geschieden, maar door Gods Geest, Zach. IV:6.

III. Hoort nu het laatste. Sommigen hebben dit al, en sommigen hebben dit ten deele gehoord, verhardt toch uw harte niet. Consciëntie, Wet, kruis, noch zegen, zonder den Geest kan 't niet doen. Verhardt dan uw harte niet, vliegt er niet tegen op; denkt niet dat nederigheid sufferij is, denkt niet dat nederigheid geen verstand is, denkt niet dat nederigheid een niet erkennen is, van den staat en de gaven die God u gegeven heeft, want dat is hoogmoed; maar dat is nederigheid, met verstand te erkennen den staat en de gaven die God u gegeven heeft. Denkt niet dat het nederigheid is, dat gij occasie geeft om te vertrappen; gij moet met mismoed de nederigheid niet aanzien, zij is geen sufferij, zij geeft geen occasie om u te laten vertrappen, zij geeft eer occasie om van God verkwikt te worden, 2 Cor. VII:6. God is 't die de nederigen vertroost. Wil u iemand vertrappen, denkt dat het God is, die de nederigen vertroost.

Geliefden, zoo hebben wij voor u nedergelegd het tiende ken-teeken van den genadestaat. Ik hope er deel aan te hebben door de genade Gods, hoe meer hoe liever, en ik hope dat gijlieden er ook deel aan moogt hebben, en dat gij zoo zult zoeken in alles den Heere te behagen.

De Heere zegene al dit gesprokene aan ons en aan ulieden, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

HONDERD-EN-NEGENTIENDE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Een kort verhaal van de vorige tien verhandelde kenteekenen.
- II. Redenen, waarom dat gedaan wordt.

WIJ lezen, Jes. LXI : 9, Allen, die haar zien zullen, zullen ze kennen, dat zij een zaad zijn dat de Heere gezegend heeft. Wij hebben elfmaal acht blijken gegeven, waaraan dat gezegende zaad te kennen is ais gij ze ziet. De laatste acht waren deze ; 1. Zij waren rechtvaardig in hun handel. 2. Zij verongelijkten niemand. 3. Zij waren niet wraakgierig, hoe zoet dat voor de nature wezen mag. 4. Zij zijn uitermate vergevende en verdraagszaam. 5. Het zijn geen moeiallen, ze hebben genoeg met hun eigen te doen. 6. Ze zijn vol barmhartigheid en ontferming. 7. Ze zijn zeer gemeenzaam, en zoo eensgezind, zonder twistgierigheid verkeerende. 8. Hun leeuwenhart, dat ze van nature hadden, is in een lammeren-zachtmoedigheid veranderd. Wij zullen er u weder acht geven, daar dat gezegende zaad aan te kennen is in hun verkeer omtrent zichzelf.

1. Eerst, het zijn menschen die zeer bereid zijn tot alle goed. De Apostel Paulus wilde dat de Leeraars en de Opzieners bereid waren tot alle goed werk; maar zij zijn ook zeer bereid tot alle goed werk; gij hebt er niet veel woorden toe te spreken om het goede te doen. Spreekt de wereld van het kwade, daar zijn ze niet gereed toe; zij hebben een afkeer van het booze, en hangen het goede aan, Rom. XII : 9. Zij zijn als dat paard toebereid tot den strijd, en het paard van Pharao, Zach. X : 3, en Hoogl. I : 9. Zij staan zoo gereed voor den Koning.

2. Dat niet alleen, maar het tweede teeken, daar dat gezegende zaad in hun gedrag voor zichzelf aan te kennen is, is dit; zij zijn zulke protestanten voor waarheid en godvruchf, zij komen zoo uit voor de verdrukte waarheid en godvrucht, als die last lijdt. O! dan ziet gij ze in de bres staan gelijk als een Mordechai, Esth. X. Hoe stond hij in de bres ten goede van zijn volk, en van de zake Gods! Hij was zeer aangenaam bij de menigte zijner broederen,